

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਜੁਲਾਈ 26, 1985

July 26, 1985

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸੋਤ: ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਪਣ

(ਆਨ.) ਚੀਫ਼ ਐਡੀਟਰ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

Second Class Mail
Reg. No. 5991

ਪਿਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਰਸਬੇਰੀ ਲਈ, ਬਲੂਬੇਰੀ, ਕਰੇਨਬੇਰੀ, ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਵਾਸਤੇ
ਪਿਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰੇਟ ਢਾਈ ਡਾਲਰ ਫਲੋਟ-
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ:—

ਕਰਮਸਿੰਘ

ਫੋਨ: (604) 941-8404 ਜਾਂ 465-8440

Weekending JULY 26, 1985 Vol. 4 No. 29

P.O. BOX 67344 STN. 0
Vancouver, B.C. V5W 3T1

PRICE 30¢ Out of Greater Vancouver 40¢ Phone (604) 321-6360

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਸੱਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ।

ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਵਿਆਂ ਦੀ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਪਰਤਣਗੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, 'ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ, ਫੌਜੀ ਭਰੋਸੇਭੰਗ ਵਿਰੁਧ ਬਣਾਏ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਇਦਰਾ ਕਤਲ ਪਿਛੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੂਤ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਸਟੇਂਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਭਰੋਸੇਭੰਗ ਲਈ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫੌਜੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਬੇੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੱਲ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈਣਾ ਅਜੇ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਨਰਮ ਧੜਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਗ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਸਮੇਤ ਵੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੱਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾ ਨਰਮ ਖਿਆਲੀਏ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰੇਗਾ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਉਦੇਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ 'ਚ ਅਮੋਨ ਵਿਖੇ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ — ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਉਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਤਲ ਇਕ ਜੀਪ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ।

ਜੀਪ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ — ਉਹ ਟੈਗਮਰਗਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਟੈਗਮਰਗਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ ਤੋਂ 35 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਤੇ ਹੈ। ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਜੀਪ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ।

ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਮੋਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਤ ਦੱਸੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰੇ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਲ ਨਹੀਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਕੀਲ ਭੇਜ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ 3500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਦੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਜੈਨੀ ਸੰਤ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ — ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

- ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ 'ਕਨਿਸ਼ਕ' ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਰੀਕਾਰਡਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁਆਇਨਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਆਇਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ।
- ਜਸਟਿਸ ਬੀ. ਐਨ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ, ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ —
- ਇੰਦਰਪਾਲ ਖੋਸਲਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਬਣਾਏ ਗਏ
- ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ — ਰਾਜੀਵ
- ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਚ ਫੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਕਤਲ
- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸ਼ੁੱਧ ਚੁਕ ਲਈ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਚੂੜ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਗਨ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਬੀਮਾਰੀ ਮੁੜ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਬੋਕਸਿਡਾ — ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 74 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਸੀ। ਕੁਝ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਗਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁੜ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

14 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰੋਗਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ 14 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅੰਤੜੀਆਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਂਸਰ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਡਾਕਟਰ ਰੋਜ਼ਨਬਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ '50% ਚਾਨਸ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਰੁਮਲ ਰਹੇਗੀ'।

PUBLIC AUTO AUCTION

• Trucks • Vans • 4x4's • Motor Homes
You Name It — We've Got It-

ਚੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ਼ੀਦਣੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉ

AUTO SALE
EVERY
SATURDAY 11 AM

The Best Deals Are At
BURNABY PUBLIC
AUTO AUCTION LTD.

PHONE
430-1109

HOME OF MECHANICALLY
INSPECTED AUTOS

Consignments Being
Taken Now

Corner of
Marine Way &
Byrne Rd.

5605 BYRNE RD.
BURNABY • 430-1109

SO LET A PROFESSIONAL
SELL YOUR UNIT
We've Saved Hundreds of
Purchasers Time, Money
and Stress!!

ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਪਣ

(ਆਨ.) ਚੀਫ ਐਡੀਟਰ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

Second Class Mail
Reg. No. 5991

ਪਿਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਰਸਬੇਰੀ ਲਈ, ਬਲੂਬੇਰੀ, ਕਰੇਨਬੇਰੀ, ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਵਾਸਤੇ
ਪਿਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
ਰੇਟ ਚਾਈ ਡਾਲਰ ਵਲੋਂ -
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ:—
ਕਰਮਸਿੰਘ

ਫੋਨ: (604) 941-8404 ਜਾਂ 465-8440

Weekending JULY 26, 1985 Vol. 4 No. 29

P.O. BOX 67344 STN. 0
Vancouver, B.C. V5W 3T1

PRICE 30¢ Out of Greater Vancouver 40¢ Phone (604) 321-6360

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਸੱਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅਸਲੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ।

ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਵਿਆਂ ਦੀ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਪਰਤਣਗੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, 'ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ, ਫੌਜੀ ਭਰੋਸੇਭੰਗ ਵਿਰੁਧ ਬਣਾਏ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਇਦਰਾ ਕਤਲ ਪਿਛੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਨਿਅੰਤਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੂਤ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਸਟੇਂਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਭਰੋਸੇਭੰਗ ਲਈ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫੌਜੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਬੇੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੱਲ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈਣਾ ਅਜੇ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਨਰਮ ਧੜਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਗ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਸਮੇਤ ਵੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੱਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾ ਨਰਮ ਖਿਆਲੀਏ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਉਦੇਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ 'ਚ ਅਮੋਨ ਵਿਖੇ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ — ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਉਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਤਲ ਇਕ ਜੀਪ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ।

ਜੀਪ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਉਹ ਟੈਗਮਰਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਵਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਟੈਗਮਰਗ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਤੋਂ 35 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਤੇ ਹੈ। ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਜੀਪ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ।

ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਮੋਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਤ ਦੱਸੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰੇ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਲ ਨਹੀਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਕੀਲ ਭੇਜ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ 3500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਦੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਜੇਨੀ ਸੰਤ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹਿਰਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ — ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

- ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ 'ਕਨਿਸ਼ਕ' ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਰੀਕਾਰਡਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁਆਇਨਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਆਇਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ।
- ਜਸਟਿਸ ਬੀ. ਐਨ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ, ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ —
- ਇੰਦਰਪਾਲ ਖੋਸਲਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਬਣਾਏ ਗਏ
- ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ — ਰਾਜੀਵ
- ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਚ ਫੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਕਤਲ
- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸ਼ੁੱਧ ਚੁਕ ਲਈ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਚੂੜ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਗਨ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਬੀਮਾਰੀ ਮੁੜ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਬੋਥਿਸਡਾ — ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 74 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਸੀ। ਕੁਝ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਗਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁੜ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

14 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰੋਗਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ 14 ਚੁਲਾਈ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅੰਤੜੀਆਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਂਸਰ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਡਾਕਟਰ ਰੋਜ਼ਨਬਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ '50% ਚਾਨਸ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਅਲ ਰਹੇਗੀ।'

PUBLIC AUTO AUCTION

• Trucks • Vans • 4x4's • Motor Homes
You Name It — We've Got It-

ਚੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ਼ੀਦਣੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉ

**AUTO SALE
EVERY
SATURDAY 11 AM**

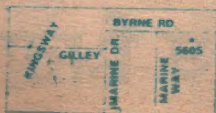

**The Best Deals Are At
BURNABY PUBLIC
AUTO AUCTION LTD.**

**PHONE
430-1109**

HOME OF MECHANICALLY
INSPECTED AUTOS

Consignments Being
Taken Now

Corner of
Marine Way &
Byrne Rd.

5605 BYRNE RD.
BURNABY • 430-1109

SO LET A PROFESSIONAL
SELL YOUR UNIT
We've Saved Hundreds of
Purchasers Time, Money
and Stress!!

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਹਨ

ਸਰੀ: ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਮਾਰਗਰੇਟ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਬੱਚੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਉਚਾ ਕੀਤਾ ਉਹ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਘੁਮਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਟੋਪ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੀ ਟੋਪ ਆਲ-ਰਾਉਂਡ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਔਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਤਿੰਦਰ ਨੂੰ 200 ਡਾਲਰ ਦਾ ਇੰਟਰੋਸ਼ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ — ਉਹ ਸਾਈਮਨ ਫਰੇਜ਼ਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ 500 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਉਸਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਕਮਲ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਟ ਨੇ, ਜੋ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਘੁਮਾਟ ਦਾ ਹੀ ਭਰਾ ਹੈ, 200 ਡਾਲਰ ਦਾ ਹਿਆਟ ਰੀਜੇਂਸੀ ਵਜ਼ੀਫਾ ਜਿਤਿਆ ਹੈ। ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਘੁਮਾਟ ਅਤੇ ਕਮਲ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਟ, ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀ, ਜਸਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਟ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਅਤੇ ਸਪੁਤਰ ਹਨ।

ਅਜ਼ਾਇਬ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਟ ਦੀ ਲੜਕੀ ਜਗਦੀਪ ਘੁਮਾਟ ਨੇ 300 ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਜ਼ੀਫਾ ਸਰੀ ਕਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਜਿਤਿਆ।

ਚਿਤਰੰਜਨ ਮਾਂਗਟ ਹੀ ਲੜਕੀ ਨਿਰਵੀਨ ਮਾਂਗਟ ਨੇ 250 ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਜ਼ੀਫਾ ਸਰੀ ਆਰ. ਸੀ. ਐਮ. ਪੀ. ਵਲੋਂ ਰੋਜ਼ਰ ਪੀਅਰਲੈਟ ਮੇਮੋਰੀਅਲ ਫੰਡ ਵਲੋਂ ਜਿਤਿਆ।

ਸਤਿੰਦਰ, ਕਮਲ, ਜਗਦੀਪ ਅਤੇ ਨਿਰਵੀਨ ਨੇ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੋਨ ਲਾਏ ਹਨ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਮਲ ਘੁਮਾਟ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਘੁਮਾਟ

ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ 43 ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ

ਪੱਟੀ — ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਲੋਂ ਪੱਟੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 43 ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਈ ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਤਲਵੰਡੀ ਦਲ ਦੇ 4 ਨੇਤਾ ਸੰਤ ਦਲ ਵਿਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਤਲਵੰਡੀ) ਦੇ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲਾ ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਸਰਕਲ ਜਥਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ

ਡਾਕ ਖਰਚ ਵਧਣ ਕਾਰਨ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਤੋਂ ਗਰੇਟਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 35 ਸੈਂਟ ਅਤੇ ਗਰੇਟਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ 50 ਸੈਂਟ ਹੋਵੇਗੀ।

1 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ 25 ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ 30 ਡਾਲਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ ਨੋਟ ਕਰ ਲੈਣ।

ਸਰਕੁਲੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ

105 ਸਾਲ ਉਮਰ ਭੋਗਕੇ ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਚਲ ਵਸੇ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਪਾਰੀ ਰਿਆਸਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ 105 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਚਲ ਵਸੇ ਹਨ ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਦਾ ਵਿਊਨਰਲ ਸੁਕਰਵਾਰ ਹੋਇਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਪਿੰਡ ਹਲਵਾਰਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਸਨ ਪਰ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪਿੰਡ ਹਰੂਨ ਅਬਾਦ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸੇ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਆਸਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਕੇ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ 1912 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਵੀਆ ਦੀ ਉਮਰ ਇਸ ਸਮੇਂ 85 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 1979 ਵਿਚ ਇਥੇ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀਅਤ ਲਈ ਸੀ।

ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਆਸਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਬਰਨਬੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਜ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਲੜਕੀ ਕਿਸ਼ਵਰ ਤਾਇਬ ਸਰੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਘਟ ਤਾਇਬ ਫੋਰਟ ਸੇਂਟ ਜਾਨ ਵਿਚ ਹਨ। ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਲੀ ਖਾਂ ਦੇ ਪੋਤੇ ਪੋਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਹਰੇ ਦੋਹਰੀਆਂ 40 ਹਨ।

'ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ' ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣੇਗੀ

ਅਟਵਾ: 'ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ' ਜਹਾਜ਼ ਜੋ ਆਇਰਲੈਂਡ ਲਾਗੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਮਿਤਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਡੱਟ ਉਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ 329 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 280 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਨ।

ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ

ਰੀਕਾਰਡਰ ਇਨਕੁਆਰੀ ਚਾਲੂ

ਬੰਬਈ: 'ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ' ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਰੀਕਾਰਡਰ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਵੀਕ-ਇਡ ਉਤੇ ਲੱਭ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਸੂਖਮ ਯੰਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਦੋਵਾਂ ਰੀਕਾਰਡਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਡਿਗਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਸਿਵਲ ਐਵੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸੀ-ਕੇ ਐਸ. ਰਾਜੇ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸੂਖਮ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਯੰਤਰ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੰਬਈ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ 'ਬਿਨਬੁਲਾਏ ਮਹਿਮਾਨ' ਹਨ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਿਆ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਏਅਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨਿਆ ਸੰਸਾਰ (ਕੋਬਲ 10) ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਨੇ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਫੋਨ ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੋਨ ਹੈ — 521-3473

ASSURING
BRIGHT
FINANCIAL
FUTURES

NORTH AMERICAN LIFE

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਪਾਲਸੀ -

ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਪੈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ —
ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਹੈ!

Raj Singh Mann

ਆਪਣੀਆਂ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਨਟੈਕਟ ਕਰੋ:

ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

- ਲਾਈਵ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
 - ਗਰੁਪ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
 - ਮਾਰਗੀਜ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
 - ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
- 1507 - 330 Portage Avenue
Winnipeg, Manitoba R3C 0C4
Bus. 943-1526
Res. 334-0813

DOSANJH & PIRANI

Lawyers

#202 - 5887 Victoria Drive, Vancouver, B.C. V5P 3W5

Phone 327-6381

- ਪਰਸਨਲ ਸੇਟਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੇ ਕੇਸ
- ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ੀਦਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ
- ਵਿਉਪਾਰਕ ਮਸਲੇ
- ਪ੍ਰਵਾਰ ਤੇ ਤਲਾਕ
- ਫੌਜਦਾਰੀ ਤੇ ਸਿਵਲ
- ਕੋਰਟ ਟਰਾਇਲ

ਉੱਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਪਿਰਾਨੀ

ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਚਲਦਾ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਹੁਣ ਜਰਨੈਲ ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ?

‘ਸਿੱਖ ਟਾਈਮਜ਼’

ਪਾਲੋ ਆਲਟੋ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) — ਇਥੋਂ ਛਪਦੇ ਇਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਰਾਜਕੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮੱਘ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਜਰਨੈਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਾੜ੍ਹੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਜੋ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਬੇਮਤਲਬ ਦੋਰਿਆਂ ਉਤੇ ਖਰਚ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ. ਰਾਜਕੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮੱਘ ਨੇ ‘ਸਿੱਖ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਛਪੇ ਖਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਇਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਵਜੋਂ, ਏਕਤਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਉਪਜੀ ਸੀ।

“ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿੱਧੇ ਸਾਧੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਭੁੱਲਰ ਲੋ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਦੇ ਆਸ਼ਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲੇਗਾ।

ਸ. ਸਮੱਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਹੇਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌ-ਮੋਬਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜੇਕਰ ਸੰਤ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸੀ।”

ਸ. ਸਮੱਘ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਭੁੱਲਰ ਕੋਲੋਂ’ ਆਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ, ਏਕਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਫੁੱਟ, ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੁਬਿਧਾ, ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਖਰਚ, ਸੁਭਚਿੰਤਕਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਗਦਾਰੀ, ਏਕਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੜਾਈ ਮਿਲੀ

ਸ. ਸਮੱਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਬਦਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ’ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਆਏ ਦਿਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ ਹਨ ਗਦਾਰੀ, ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ, ਧੜੇਬੰਦੀ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਜੋ ਵਾਪਰੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਸਟੇਂਡ ਬਦਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. ਓ. ਦੇ ਮਿਥੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿੜਕਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸ. ਸਮੱਘ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਖਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ।

1. ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ।
2. ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. ਓ. ਦੀ ਐਡਹਾਕ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਅਮੈਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਫਿਰ ਤੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ।

3. ਸੰਗਤ ਦੀ ਖੂਨ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਜੋ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਉਹ ਬੇਮਤਲਬ ਟੂਰਾਂ ਉਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

4. ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਦਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ ਬਣੀ ਹੈ ਜੋ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਕੁਝ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ।

5. 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਲੈਨਿੰਗ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਮਾਰਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ। 5 ਮਈ, 1985 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਫ਼ਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਏ।

6. ਅਖੀਰਲਾ ਤਿਣਕਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਜਦ 25 ਮਈ, 1985 ਦੇ ‘ਓਵਰਸੀਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਵਿਚ ਜਰਨੈਲ ਭੁੱਲਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ।

“ਮੈਂ ਵੱਖਰੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ.....” ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. ਓ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨੰਬਰ 2.02 ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੈ

ਸ. ਸਮੱਘ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ‘Slip of the tongue’ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਧੌਖਾ ਤੇ ਗਦਾਰੀ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿਤੀ ਹੈ — ਤਾਂ ਸਕੱਤਰ-ਜਨਰਲ ਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੜੇ।

ਸ. ਸਮੱਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਜੇ ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. ਓ ਵਿਚੋਂ ਭੁੱਲਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦਾ ਹੀ ਭਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹੋਣ।

ਤੋੜੇ, ਘੁੰਗੀਆਂ, ਕਬੂਤਰ, ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਟ ਚੁੱਕੇ,
ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਦੀ ਨਾ ਨੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਆਏ ਦਿਨ ਇਹ ਉਡੀਕ ਦੇ ਨੇ,
ਅਵਾਹ ਜਰਦਿਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਬੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਗਈ ਜਾ ਹੋਕ ਲਾ ਕੇ ਮੋਹ-ਭਿੰਨੇ ਬੋਲ ਆਪਣੇ,
ਬੇੜਕ ਸੁਣੇ ਨਾ ਕੋਈ ਇਹ ਤੇਰਾ ਗੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਜੈਵਰਧਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਲੋਂ ਬੰਬ ਮਿਲੇ

ਕੋਲੰਬੋ — ਪਿਛਲੇ ਵੀਰਵਾਰ ਲੰਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੈਵਰਧਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਲਾਗਿਓਂ 120 ਕਿਲੋ ਬਾਰੂਦ ਅਤੇ ਬੰਬ ਮਿਲੇ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ। ਜੈਵਰਧਨ ਉਸ ਦਿਨ ਤਬੀਅਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਏ।

ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿੰਬ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਚਲ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵਾਕ-ਆਊਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਗਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੈਵਰਧਨ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੈਵਰਧਨ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ. ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ‘ਬੁਜ਼ਦਿਲਾਨਾ ਯਮਲਾ’ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਤਾਮਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਗਲਬਾਤ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ 22,000 ਰਿਵੀਊਜ਼ੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 68 ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਵਸੇਬਾ-ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਸੁਆਮੀ ਨੇ ਦਿਤੀ।

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਹੀਰੋ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ — ਮਾਰਗਰੇਟ ਬੈਚਰ

ਲੰਡਨ — ਇੰਡਲੈਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਬੈਚਰ ਨੇ ਇਥੇ ਇਕ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਲੈਕਚਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਪਬਲਿਸਟੀ ਦੇ ਕੇ ਹੀਰੋ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਪਬਲਿਸਟੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਰ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੈਚਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੌਸਰ ਵਾਂਗ ਵੇਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨਾ ਚਿਚਰਰ ਰੋਕ ਥਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

BHINDI MAKANJI JEWELLERS

6644 MAIN ST. VANCOUVER, B.C.

Phone 324-7646

ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਇਕਸਾਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਪਾਸ 22 ਕੈਰਟ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਵੰਗਾਂ, ਸੈੱਟ. ਚੇਨਾਂ, ਕਾਂਟੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਹਨ ਅੱਜ ਹੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਰੇਟ ਜਾਨਣ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਕਰੋ :-
ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਟੋਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਤਾ ਹੈ
BRANCH IN U. S. A.

BHINDI MAKANJI JEWELLERS USA LTD.

18421 PIONEER BOULEVARD, ARTESIA CALIFORNIA

PH. (213) 402-8755

THE CANADA DARPAN

(Punjabi Weekly Newspaper)

P.O. Box 67344 Stn. 'O', Vancouver, B.C. V5W 3T1

Chief Editor: (Hon.) DARSHAN GILL

Advertising: BHAV KHANDAN SINGH

Circulation: SATINDER SIDHU

Art: N. DHALIWAL

All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.

‘ਕੋਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।

ਸੰਪਾਦਕੀ :

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦਾ ਕੋਹੜ

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੌਸਰ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਫੈਲ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਰਾਜਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਰਾਤਲ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਪਾੜਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਰੂਪ ਇਸ ਦਾ ਮਜ਼ਹਬ ਹੈ — ਮਜ਼ਹਬੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰੇਤਸਾਹਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਹੀ ਝਾਤ ਮਾਰ ਲਈਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਉਥੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਉਥੇ ਲੋਕ-ਸ਼ਕਤੀ ਏਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਲ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਈ।

ਫਿਰ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਗਰੇਨਾਡਾ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਉਹ ਵੀ ਜਰ ਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਦਿਨ ਦੀਵੀ ਯਮਲਾ ਕਰਕੇ ਗਰੇਨਾਡਾ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਤਾਜਾ ਮਿਸਾਲ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਰੇਆਮ ਐਲਾਨੇ - ਜੰਗ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੇ ਉਹ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਜਕੜ ਹੇਠੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚਿਟੀਆਂ ਨਸਲਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਲੇ ਅਫਰੀਕਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜੁਲਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ - ਉਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਠੋਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਂ-ਦੀਪ ਵਿਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ — ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਲੜੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਚਿੱਟੇ ਹਾਥੀ’ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਬਾਰੇ ਦੂਹਰੇ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਚਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਗਏ ਹਨ — ਉਹ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਦਗ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਮੇਸ਼ਮ ਸੀ ਇਹ ਵੀ ਆਉਣਾ ਸਾਡੇ ਤਨਾਂ ਮਨਾਂ 'ਤੇ,
ਗ਼ਮੀ ਹੀ ਕਹਿਰ ਦੀ ਪਰ ਜਜ਼ਬੇ ਨੇ ਸੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਸਤਯੁਗ ਹੈ ਮੁੜ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਘਰ ਆਸਾਡੇ,
ਬਣੇ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਮੰਦਰ, ਮਸੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਗ਼ਮ, ਹਿਰਖ, ਬੇਬਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਰਾਂ 'ਚ ਲਿਪਟੀ,
ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਣਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਸੰਗੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਹਰਬਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ

ਜੰਗੀ ਕੈਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਕੋਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ

ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ, ਮਿਤਰਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੁੱਠਾ ਪਾਸਾ ਹੈ ਸਿਧਾ ਪਾਸਾ ਤਾਂ ਮਿਤਰਤਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਜੀਵਿਆ ਹੈ! ਕਦੇ ਕੋਈ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਪਰਫੁੱਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ! ਰੇਤਲੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਪੁਟੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਉਤੇ ਕਦੇ ਰੇਤਲੀ ਕੰਧ ਖੜੋਤੀ ਹੈ!

ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਮਿਤਰਤਾ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਇਕ ਝੂਠਾ, ਗੁਮਰਾਹਕੁਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਟ ਪਾਏ ਹਨ। ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਤੇ ਕਤਲਾਂ ਤਕ ਨੱਥਤ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ। ਜੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਅਸਲੀਅਤ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕਤਲਾਂ ਪਿਛੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਠੰਢ ਪੈ ਜਾਂਦੀ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਤਲ ਲਈ ਉਕਸਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਜੀਵਿੰਦੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਝਗੜਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ, ਕਤਲ, ਕਤਲ ਉਤੇ ਕਤਲ, ਫਿਰ ਗੱਲ ਕਿਥੇ ਮੁਕੀ! ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਮਿਤਰਤਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਿਤਰਤਾ ਇਕ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ।

ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕੀੜਿਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਦੇ ਮੁਕੀ ਹੈ! ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਲੋਤਾ, ਪਲਦਾ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਬੜ-ਚਿਰਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਚਿਰੰਜੀਵਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਤਰਤਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ, ਪੁਰਾਣੀ ਸਭਿਅਤਾ, ਚਿਰਕਾਲ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਇਹ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤਰਤਾ ਦੇ ਮੇਲ ਸਮੇਂ ਵੀ ਫੁਰਾ ਖੜੇ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮਿਤਰਤਾ ਦੇ ਮੇਲ ਸਮੇਂ ਫੁਰਾ ਖੜੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਮਿਤਰਤਾ ਪਾਲਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਕੀ ਉਹ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਰਹੇ! ਪਰਛਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਕਅਤ ਹੁੰਦੀ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਜੀਵਿੰਦੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਚਿਰੰਜੀਵਤਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਸਾਂਝੀ ਵੱਟ ਤੋਂ ਦੋ ਭਰਾ ਲੜ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕੀ ਇਕ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਤੇਥੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਜੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਦੇਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਅਲਖ ਮੁਕ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੈਲੀ ਤੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।” ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਲੋਕੀ ਬੁੱਕਦੇ, “ਤੇਰੀ ਭਾਂਗ ਜਰਾ ਛੋਟੀ ਸੀ, ਜੇ ਤੇਰੀ ਭਾਂਗ ਨੂੰ ਸੱਮ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ।” ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਮ ਲਵਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੇ ਕਾਰੀਗਰ ਦੇ ਪਤੇ ਵੀ ਦਸਦੇ।

ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੜਨ ਉਤੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੱਖ, ਉਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਲੀ ਉਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੈਲੀ ਨਿਖੱਸੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋਰ ਅਜਨਬੀ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

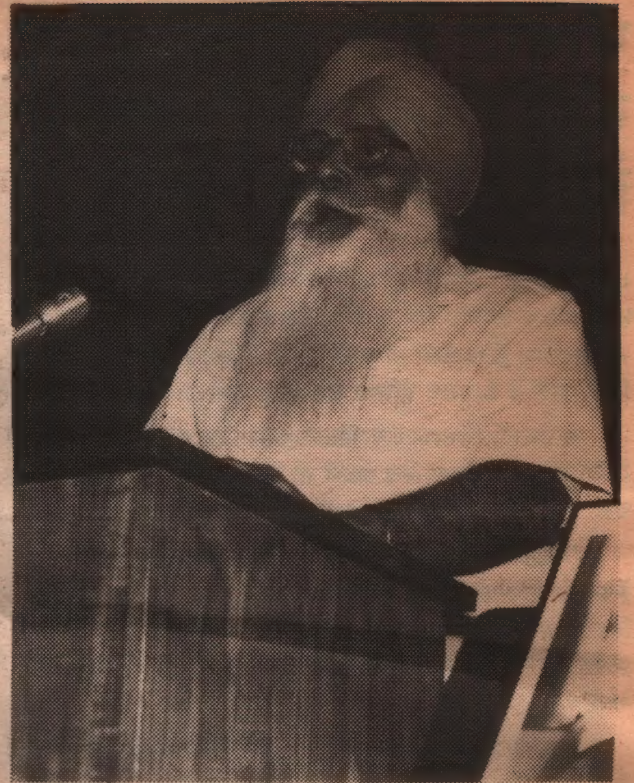
ਅਜਿਹੇ ਭਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਧਾੜ ਕਰਾਏ ਉਤੇ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਰਖਤਾ ਦਾ ਉਨੀ ਦੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਮਾਂਗਵੀ ਆਈ ਧਾੜ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਭਾਂਗ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਮਾਰਦੀ।

ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਕਦੇ ਮਿਤਰ ਬਣਿਆ ਹੈ!

* * *

ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪੁੰਦਲਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਖੋ ਵਖਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ, ਵਖੋ ਵਖਰੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਵਛੋਟਾ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੇ ਯੁਧਾਂ ਅਤੇ ਵਖੋ ਵਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਨਸਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਬੋਲੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ, ਤੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਅਖੌਤੀ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਕਤਲਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਤਲਾਮ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ! ਮਨੁੱਖ ਕਦੋਂ ਦੇਸ਼, ਕੌਮ, ਬੋਲੀ ਨਸਲ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰੇਗਾ? ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਕਦੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਜਾਗੇਗੀ? ਇਹ ਇਕ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਘੜੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਨੂੰ ਉੱਕਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖ ਪਰਵਾਰ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ-ਭਰਪੂਰ ਲੇਖਕਾਂ ਪਾਸ, ਇਸ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਤਰਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਨਵੀਂ ਪੁੰਗਰਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲੀ ਲੇਖਕ ਜਾਗ! ਜੇ ਤੂੰ ਵੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਰਿਹਾ, ਪੱਖ-ਪਾਤ ਤੋਂ ਉਚਾ ਨਾ ਉਠ ਸਕਿਆ, ਕਿਸੇ ਇਕ ਧੜੇ ਨਾਲ ਬੱਝ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਧੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਨਾਲ ਸਿਮਤੀ ਨਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਤਲਬ, ਕਿਸੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਨਿੰਡਰਤਾ ਦਾ ਗੁਣ, ਜੋ ਇਕ ਲੇਖਕ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਗੰਵਾ ਬੈਠਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੇਰੀਆਂ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ

ਅਜਿਹੇ ਭਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਧਾੜ ਕਰਾਏ ਉਤੇ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਰਖਤਾ ਦਾ ਉਨੀ ਦੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਮਾਂਗਵੀ ਆਈ ਧਾੜ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਭਾਂਗ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਮਾਰਦੀ।

ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ, ਵਖੋ ਵਖਰੀਆਂ ਨਸਲਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਧਰਮ ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਸਲੀ, ਅਸਲਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਲੀਹ ਉਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਲੀਹ ਉਤੇ ਤੌਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਂਝ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਿਕਾਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤੂੰ ਇਕ ਵਾੜੇ ਵਿਚ ਡੱਕੀ ਹੋਇਆ ਇਕ ਭੇਡ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੇਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇਰਾ ਮਾਲਕ ਤੇਰੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦਾ ਰੋਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੂੰ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਸਿੱਕਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਾੜੇ ਵਿਚ ਡੱਕੀ ਹੋਈ ਭੇਡ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਕੁੱਤਾ, ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭੇਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਂਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਾੜੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ।

ਵਖੋ ਵਖਰੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਤੇ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਵਾੜਿਆਂ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਇਨਸਾਨ, ਵਖੋ ਵਖਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿਚ ਤਾੜਿਆ ਮਨੁੱਖ, ਅੱਜ ਵਖੋ ਵਖਰੇ ਗੰਧਲੇ ਛੱਪੜਾਂ ਦਾ ਡੱਢਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜਦ ਛੱਪੜਾਂ ਦੇ ਡੱਢਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਵਾੜਿਆਂ ਵਿਚ ਡੱਕੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਵੰਡਣ ਲਈ, ਇਕੱਠਿਆਂ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਨਸਾਨ ਜਾਗ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਜੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਹਾ ਇਨਸਾਨ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਅਤੁੱਟ ਸਾਂਝ ਹੈ, ਇਕ ਅਮੁਕ ਮੇਲ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਖੜਨ ਦੇਂਦਾ। ਇਸ ਅਤੁੱਟ ਸਾਂਝ ਦੇ ਅਮੁਕ ਮੇਲ ਦੀ ਨਿੰਮੀ ਜਿਹੀ ਝਲਕ ਪਾਠਕ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕਣ।

ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ, ਵਖੋ ਵਖਰੀਆਂ ਨਸਲਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਧਰਮ ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਮਨੁੱਖਤਾ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਸਲੀ, ਅਸਲਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਲੀਹ ਉਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਲੀਹ ਉਤੇ ਤੌਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

* * *

FOGG MOTORS

60 - 10th Street, New Westminster

ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਪਿੱਕ ਅਪ ਤੇ ਵੈਨਾਂ ਬੜੀ ਸਸਤੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

ਚੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਤੇ ਪਿੱਕ ਅਪ(ਨਵੀਆਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ) ਖ਼ੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ

ਦੇ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਲਜਮੈਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ। GMC Chrysler ਜਾਂ Ford ਦੀ ਕਾਰ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਵੈਨ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਵਧਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਾਂ ਸਸਤੇ ਰੇਟ ਤੇ ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਹਰ ਐਤਵਾਰ 11 ਵਜੇ

ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

4 ਵਜੇ ਬਾਅਤੱਕ ਖੁਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ

Sukhjinder Bath (Sukhi)
Bus: 522-2821 Res: 594-7712

ਨਿਉਵੈਸਟ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮੰਗ

7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸ: ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

“ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਵਸਹਿ ਜੀਉ”

ਇਹ ਖਤ ਬੜੇ ਦੁਖ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜ ਜਦ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਤੇ ਭੀੜ ਅਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਇਤਨਾ ਵੱਧ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਏਕਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਗੱਲ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਸੁਲਝਣ ਦੀ ਜਗਾਹ ਉਲਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਲਝਿਆਂ ਸੱਜਣ ਵਾਂਗ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਭੱਜੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਾਇਆ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਿਉਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਕੂਲ ਦਸਖਤ ਕਰਕੇ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲਿਖਕੇ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ 2 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੱਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਨੂੰ ਨੁਭ ਮਾਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਤੇ ਅੰਤ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਗੱਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਭੀ ਕਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ? “ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ”

ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥੀ (Priest) ਦੀ ਬੜੀ ਮਾਨ ਇਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਗਰੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਗਰੰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਨੌਕਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੀ ਭੇੜਾ ਹੈ। ਜੇ ਭੀ ਗਰੰਥੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਰਪਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨੁਭ ਮਾਰ ਕੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਭਜਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਬੇਸੁਆਦੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਗਤ ਭੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿਉਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਪੁਰਨਮਾਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 50 ਕੁ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਇਕ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਦੀ ਦੇਗ ਵਰਤਾਈ ਗਈ। ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਅੱਧੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਅੱਛੇ ਗਰੰਥੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 7 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਅਣਥੱਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਭੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਜੀ ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੀ ਪੱਕਾ ਗਰੰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ।

ਸੰਗਤ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਭੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਬੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣੀਆਂ, ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ। ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਰੰਥੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤੇ ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਗਰੰਥੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਭੀ ਬਣੀਆਂ, ਉਹ ਭੀ ਗਮੀ-ਸ਼ਾਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਗਰੰਥੀ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਖੁਲ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਜਾਂ ਨਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੋ ਭੀ ਨਿਉਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਰੰਥੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੜੇ ਦਿਨ ਹੋਏ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਦੋ ਮਕਾਨ ਖੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਮੈਂਬਰਸ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਮ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਹੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਸੱਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਕ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਉਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਨ, ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਹੋਏ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 27 ਜੁਲਾਈ 85 ਨੂੰ ਦੋ ਵਜੇ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਇਕ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਪੁਟਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਦ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੇ ਮੈਂਬਰ

ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਿਉਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਬੀ. ਸੀ.

KHALSA DIWAN SOCIETY

GURSIKH TEMPLE

347 Wood St., New Westminster,

B.C. V3M 5K6

Ph. (604)521-6933 or 521-4936

ਮਿਤੀ : ਅਪ੍ਰੈਲ 15, 1985

ਭਾਈ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਜੀ,

ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਨਿਉਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ

ਬੀ. ਸੀ.

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀਓ,

ਇਸ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੂਚਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 1985 ਤੋਂ ਲੈ-ਐਫ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪਰਧਾਨ

ਦਸਤਖਤ

ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ,

347 ਵੁਡ ਸਟਰੀਟ, ਨਿਉਵੈਸਟ, ਬੀ. ਸੀ.

GAINI MAL SINGH LAY
OFF RENINSTATE UPTO
THE GENERAL MEETING
JUNE 2, 85

PRESIDENT

Sd.— Gurmeet Singh Gill

ਉਪਰੋਕਤ ਖਤ ਗੁ: ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹਾਂ। ਘਰਾਂ ਦੀ, ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੁਨ ਕਰੋ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਲਈ ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਤੇ ਵੀਜਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਮਾ ਕੇ ਦੋਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੁਰੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ। ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸਰਵਿਸ ਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮਹੌਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਰੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਤੇ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੁਰੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ

An Autoplan reminder —

Leisure vans with modifications to the interior require a special equipment endorsement to cover some extras. Unlike motorhomes, vans are insured for their actual cash value, and equipment added after the vehicle leaves the original manufacturer is not included in the basic coverage. Be sure you have the insurance you need.

ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੁਰੀ

PURI INSURANCE AGENCIES

4543 Kingsway, Burnaby, B.C.

Autoplan

PH. 430-5533

1985

ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਬੰਗਲੌਰ — ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਦੇ ਲਗਭਗ 3000 ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ 'ਰੇਲ ਰੋਕ' ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀਟੂ ਦੇ ਇਹ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਰੇਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਰੋਕਣ ਤੇ ਡਾਕਖਾਨਿਆਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਤਰੇਏ ਸਲੂਕ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਥਾਈਂ ਧਰਨੇ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਰੁਕੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਵਿਜੇ ਨਿਗਰ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਤੇ ਮੰਗਲੋਰ ਤੋਲ ਸੋਧਕ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮਾਰਕਸੀ ਨੇਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਸੁਰੀਆ ਨਰਾਇਣ, ਜਿਸਨੇ ਕਿ ਬੰਗਲੌਰ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿਤੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਭਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਕੋਰਲਾ 'ਚ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ: ਕੋਰਲਾ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇ. ਕਰੁਣਾਕਰਨ ਨੇ ਇਥੇ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਕੋਰਲਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ 100 ਤੋਂ 300 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੋਰਲਾ ਦੇ ਵਰਕਿੰਗ ਜਰਨਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ 29ਵੇਂ ਸਲਾਨਾ ਅਜਲਾਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਕੋਰਲਾ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕਰੁਣਾਕਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਇਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਰਕਿੰਗ ਜਰਨਲਿਸਟਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਬੋਰੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਰੇ 'ਚ ਨ ਪਾਉਣ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ 1982 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਐਸ. ਐਸ. ਧਨਿਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰਾਜਪਾਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ? East West Travel Ltd.

ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ

ਸਾਥੋਂ ਹਰ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

Special for India, Pakistan, Fiji and West Indies.

Mike Brar

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਈਸਟ ਵੈਸਟ ਟਰੇਵਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਜਿਥੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਲਕੀਤ ਬਰਾਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

Ph.(403)235-3661

#206-3517, 17 Ave. S.E. Calgary, Alta

T2A 0R5

A.V. Gurdwara Society 4741 Montrose St. PORT ALBERNI, B.C. Game on JULY 27, 1985, A.W. Niel School Ground

1. Soccer Senior and Junior
2. Shot put (Mens)
3. Weight lifting
4. Bench press

CONDITIONS

1. ਸਾਕਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਇਕ ਟੀਮ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।
2. Junior Soccer ਵਿਚ 1971 ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਿਡਾਰੀ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ Date of Birth ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।
3. ਕਿਸੇ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਸਟ ਲਗ ਜਾਣ ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ।
4. Sports Committee ਨੂੰ ਗਰਾਊਂਡ, ਵਕਤ ਜਾਂ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪੂਰਨ ਹੱਕ ਹੈ।
5. Sports ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।
6. ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ 20 ਡਾਲਰ ਹੈ ਜੋ 20 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਇਕ ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਜਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਟੀਮ ਦੇ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

WEIGHT LIFTING CLASSES

1. 145 ਪੌਂਡ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਭਾਰ ਵਾਲੇ (145 lbs. and under)
2. 170 ਪੌਂਡ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਭਾਰ ਵਾਲੇ (170 Lbs. and Under)
3. 170 ਪੌਂਡ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰ ਵਾਲੇ (Over 170 Lbs.)

BENCH PRESS

ਸਿਨਕਲੇਅਰ ਵਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ First, Second, and Third ਦਿਨਾਮ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ।

RACES

400 meter for 10-11 years of age, 12-14 years & 15-16 years

OPEN: 1 mile and 3 miles Races

GAMES ON JULY 28, 1985 IN PARK NEAR I.W.A. HALL

1. Ladies Shot put	3. ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ
2. Junior Boys wrestling	5 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘਟ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ
1. Body Weight — 65-80 lbs. or less	7 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘਟ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ
2. Body Weight — 81-95 lbs. or less	9 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘਟ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ
3. Body Weight — 96-110 or less	

For entry and other information contact —

Jodhi Rai — 723-2856

Harbans Gill — 723-3234

Sohan Parhar — 723-3368

Randy Sall — 723-2251

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE COMPANY

- Life Insurance
- Mortgage Insurance
- Children's educational Plans
- R R S P

Malkiat Mutti

representative

320, 815 West Hastings St.
Vancouver, B.C. V6C 2W1

Bus. 685-9335

Res. 522-7167

ਕਰਤਾਰ ਫੋਟੋ ਸਟੂਡੀਓ

1 HOUR PHOTO SERVICE

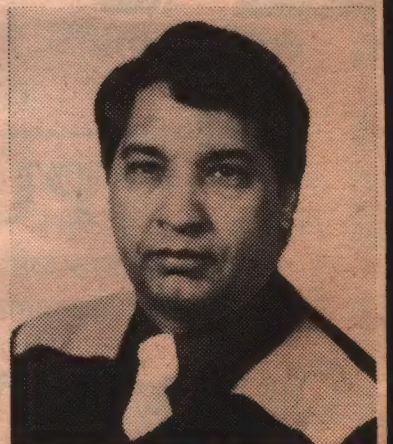
KARTAR PHOTO STUDIO

6660 MAIN STREET, (at 51st Ave.)

VANCOUVER, B.C.

We Do Passport, 5 Mins. Service,
Portrait Photos & Weddings

Ph. 321-7020

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤ-ਪਸੰਦਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦੀ ਠਾਣੀ

ਅਟਵਾ — ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁਕੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟੇਰੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿਚਲੀ ਢਿੱਲ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। "ਟਰਾਂਟੋ ਸਟਾਰ" ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਦੇ ਤਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾ ਅਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਅਗਵਾ ਹੋਣਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚੋਂ ਉਡੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਧਮਾਕੇ ਪਿਛੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪੈਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬੰਬਈ — ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫੋਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਏਅਰ ਲਾਈਨ ਪਾਇਲਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜੋ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਤੇ ਭੈਣ ਤੋੜ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡੀ. ਆਰ. ਬੋਸ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਨਿਸ਼ਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ 'ਤੇ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਆਲਾਬਾਮਾ ਵਰਗੇ ਉਹ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਜਿਥੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡੋ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਬੁਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਜਿਹਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਸਮਿਥ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇਣਾ ਖ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਸੰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਬਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਹੈ
ਓਹੀ ਬਲਦੀਆਂ ਅੱਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹਿਦੇ ਨੇ

ਜਿਉਂ ਕੋਈ ਚਾਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਲਵੇ
ਦੇਖੇ ਜਜ਼ਬੀ ਕਿੰਨੀ ਹਿੰਸਾ ਸਹਿਦੇ ਨੇ

ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਲ ਖਾਲਸਾ, ਬਬਰ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਐਕਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ ਸਣੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਉਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1700 ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1982 ਤੋਂ ਬਾਦ ਦੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਲੁਟਮਾਰ, ਹੱਤਿਆ, ਡਾਕੇ ਅਤੇ ਤੋੜ ਫੋੜ ਦੇ ਦੌਰੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਢਾਈ ਸੌ ਦੇ ਲਗਭਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾਊ ਨਾਹਰੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਥਿਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਵੱਡੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਲਗ ਹੈ।

ਪੁਲੀਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਸੁਧਰ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਯੂ. ਐਨ. ਆਈ. ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 600 ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੌ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਦੇ ਰਸਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਲਵੁ ਆਡਰ ਲਗਿਆਂ ਕੋਈ ਗਲ ਬਣਨੀ ਨਾ,
ਚਿੱਪੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀ ਸੱਪ ਨੂੰ ਡੰਗ ਸੋ ਮਾਰ ਗਿਆ।
ਗਹਿਰੀ ਧੁੰਦ ਹਨੇਰਾ ਛਾਇਆ ਘਾਬਰ ਨਾ,
ਐਵੇਂ ਐਵੇਂ ਲਗਦੇ ਸੂਰਜ ਹਾਰ ਗਿਆ।

ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ

ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਈ 'ਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚੋਂ 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ' ਪਾਸ ਕਰਵਾਕੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਗੂਣੇ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸੋਝੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉਨ ਰਹੀ ਲੋਕ-ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਦਿਨ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ; ਇਹ ਬਿੱਲ ਵੀ ਉਸੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੁਕਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਰੱਪਟ ਅਫਸਰ-ਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਲਿਖਾਰੀ, ਨਾਟਕਕਾਰ, ਭੁੱਖੀਜੀਵੀ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਡੱਕ ਸਕੇਗਾ। ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੌਤ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਚਤੁਰਾਈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨ-ਵਰਤਣ ਯੋਗ ਵਿਰੋਧਤਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਬੁਰਕੇ ਪਿਛੇ ਲੁਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਰਿਸ਼ਟ, ਲੋਭੂ ਅਤੇ ਹਿਟਲਰਸ਼ਾਹੀ ਚੇਹਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੰਗਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਭਾ ਜਿਥੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਹੋਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

1. ਇਹ ਬਿੱਲ ਸਾਧਾਰਣ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਡਾਕਾ ਹੈ
2. ਇਹ ਬਿੱਲ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਚ ਗਲਤਾਨ ਅਫਸਰ-ਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਮਨ ਆਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਾ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਦੌਰ ਹੋਰ ਮਸਤਰਾ ਹੈ।
3. ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਿੱਲ ਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦਾ ਤਾਂ ਬਹਾਨਾ ਹੈ।

ਮਤਾ ਨੰਬਰ 2

ਸਭਾ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਦੋਹੇ ਫਸਾਦਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਨ-ਸਾਧਾਰਣ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਫੈਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਿਥਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਭਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵੇਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

G & A's CAR CLINIC

AUTOMOTIVE REPAIRS

8670 SCOTT RD., SURREY, B.C. CANADA

DOMESTIC & IMPORT

PH. 590-5554

FUEL INJECTION SERVICE

ਰਿਆਇਤੀ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ

OPEN HOURS

8:00 am to 5:30 pm

(Mon. — Sat.)

ਲਾਈਟਬੋਟ ਟਰੱਕ ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ!

TUNE UPS -4, 6, 8, cylinders — \$35.00 plus parts

Oil, Lube and Filter — \$14.95

Brake Replacement — \$70.00 plus parts

ਫੋਨ ਕਰੋ:— GIAN S. JOHAL

ਆਪਣੇ ਹਾਈਆਂ ਦਾ ਗਰਾਜ਼

ਇਸ ਐਡ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ
ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਡਾਲਰ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

FORTUNE TELLER

MRS. BELINDA with her God Gifted Powers will advise and help you in all problems of life, luck, business, marriage, love, health, etc. She speaks French, English and Italian. MIND, PALM and TAROT CARD READING. Why suffer through life's miseries? She guarantees to help you and your loved ones. One visit will benefit you. Call Today for a better tomorrow. All reading private & confidential.

[604] 876-4202

VANCOUVER, B.C.

AMIN ON MARINE

Canada's autosales leader, now invites you at 86 S.E. Marine Dr. Vancouver [Between Main & Cambie] to make your own deal for any make or model of car including Cadillac, Chevrolet, Oldsmobile, any import or domestic car

dueck

CHEVROLET-OLDSMOBILE-CADILLAC LTD.

86 SE Marine Dr., [between Main & Cambie]

Ph: 324-7222

Res.: 433-1681

Pager 687-7711 Pager #2122

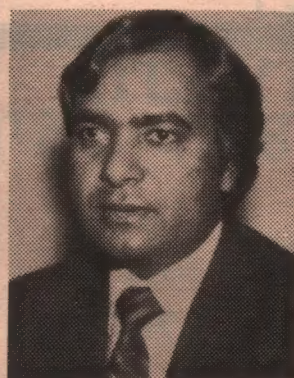
DUECK CHEVROLET OLDSMOBILE
CADILLAC LTD.

AMIN LADHA

United Realty Ltd.

3879 Oak Street, Vancouver, B.C. V6H 2M6

Malkit Dhami,
M.A. (Eco.)

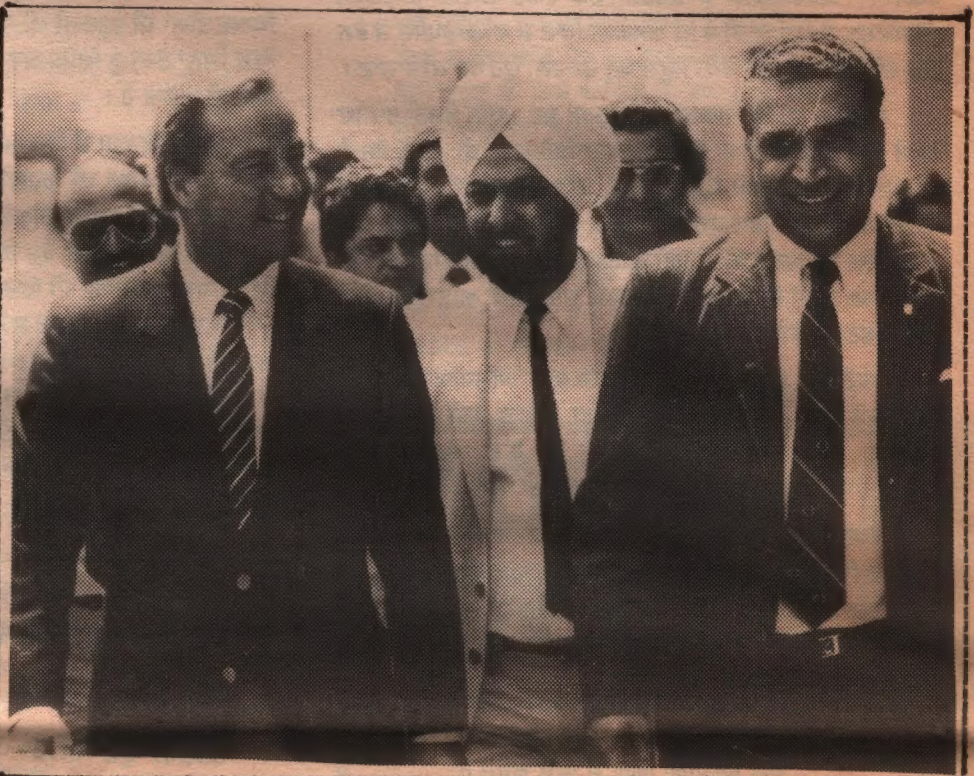
■ BUYING
■ SELLING

Free Evaluation For Your
Property Call Any Time
Without Any Obligation

Bus. 736-3831 or Res. 434-8548
Pager— 524-8581, +2229

ਮਕਾਨ ਮਕਨਜੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬੈਨਟ ਨੂੰ ਗੋਲਡਰਸ ਟਰਾਫੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬੈਨਟ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ(ਐਸ. ਐਡ ਐਸ. ਇੰਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਅਤੇ ਐਬ ਬਰਾਡ ਨਾਲ — ਸਿੱਧੂ ਪੰਜਾਬੀ(ਇਡੀਆ) ਮਾਰਕਿਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾਡ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪੁਲੀਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ - ਪਿਛੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਾਲ(ਪਾਲ ਪਲੰਬਿੰਗ)

ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਸਟੋਰ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

SALE

LATEST IN STYLE & BEST IN VALUE

<p>SUITS upto 50% off</p>	<p>QUALITY PANTS Wools, Poly-Wool Poly-Cottons & Polyester 25% to 35% off Reg. prices</p>
<p>QUALITY SPORTS JACKETS \$69.95 & up</p>	<p>Dress Shirts Long Sleeves & Short Sleeves 25% off</p>

Satisfaction Guaranteed

Made to Measure
Alterations & Repairs
FOR MEN & LADIES

Tomson's

TAILORS & FASHIONS

6260 FRASER ST. VANCOUVER
[Between 46th & 47th Avenue] **PH. 324-4223**

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬਿਲ ਬੈਨਟ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬਿਲ ਬੈਨਟ ਸਾਊਥ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਟੀਫਨ ਰੋਜਰ ਤੇ ਕਸ ਫਰੇਜਰ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਆਏ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਥੇ ਆਏ ਹੋਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬੈਨਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜੀ ਆਇਆ ਆਖਿਆ। ਆਪਣੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬੈਨਟ ਨੇ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ।

ਪਾਂਡੇ, ਮਾਰੂ ਹਮਲੇ 'ਚੋਂ ਬਚੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਪੀ. ਪਾਂਡੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ 'ਚੋਂ ਬਚ ਗਏ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਲਤ ਪਾਸਿਓਂ ਆ ਰਿਹਾ ਟਰੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਵੱਜਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗੱਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਗਈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਮਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਰਚੀ ਗਈ ਇਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜੋ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਕਾਰ ਭਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਟਾਫ ਨੇ ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਮਗਰੋਂ ਪੁਛਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰੇਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਟੇਨਗੀਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੱਤ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਫੀਅਟ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਕਾਰ ਤੁਕੇ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦੇਣ। ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਟੇਨਗੀਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਨਖ ਸਿੰਘ, ਬਿਟੂ, ਭੋਲਾ, ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਖੀ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰ ਵਿਚ ਫਰਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਹਨ।

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਇਕ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਗੱਤ ਸੰਘਾ ਉਮਰ 24 ਸਾਲ ਕੱਦ 5 ਫੁਟ 3 ਇੰਚ ਤੇ ਇਡੀਆ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮ. ਏ. ਪਾਸ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸੈਟਲ ਹੋ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਖੁਬਸੂਰਤ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਦਾ ਭਰਾ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਡਾਕਟਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਲਿਖੋ: —

[R.S.S.]

C/o Canada Darpan
P.O. BOX 67344 STN. 0
Vancouver, B.C. V5W 3T1

ਦੋ ਜਾਮ

*ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ

ਅਸਾਂ ਦੋ ਜਾਮ ਫਲਕਾਏ
ਇਕ ਮਰਸੀਆ ਪੜਨ ਲਈ
ਇਕ ਖੋਰ ਮਕਦਮ ਕਰਨ ਲਈ

ਇਕ ਭਰਿਆ ਭਰਿਆ
ਇਕ ਖਾਲੀ ਜਾਮ

ਦੋ ਘੁੱਟ ਮਧਰਾ ਪੀਤੀ
ਇਕ ਘੁੱਟ ਮਰੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਂ
ਇਕ ਘੁੱਟ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਂ

ਮਰੇ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ
ਕੁਰ੍ਹੇ ਦੇ ਗਏ ਜ਼ਖਮ
ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਚੋਂ ਲਹੂ ਵੀ ਚੋਇਆ
ਮਾਨਵਤਾ ਵੀ ਰੋਈ
ਮਾਨਵ ਵੀ ਰੋਇਆ

ਹਰੀ ਦੇ ਮੰਦਰ 'ਚ
ਹਰ ਦੇ ਜਨਾਂ ਤੇ
ਹਰੀ ਵਰਦੀ ਵਾਲਿਆਂ
ਮੌਤ ਦਾ ਮਲਵਾ ਢੋਇਆ

ਕੋਈ ਸੱਚ ਉਸਾਰੇ
ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਜੋ
ਝੂਠ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰੇ

ਕੋਈ ਸੱਚ ਉਸਾਰੇ
ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਜੋ
ਮੌਤ ਜਮਾ ਮੌਤ
ਸੋਗ ਜਮਾ ਸੋਗ
ਰੋਗ ਜਮਾ ਰੋਗ
ਦਾ ਪਹਾੜਾ ਨਾ ਪੜੇ

ਕੋਈ ਸੱਚ ਉਸਾਰੇ
ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਜੋ
ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ੇ
ਸੱਤਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਨਿਸਤਿਆਂ ਨੂੰ
ਕੋਈ ਸੱਚ ਉਸਾਰੇ
ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ
ਜੋ ਝੂਠ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰੇ

FIDELTY REALTY LTD.

5316 Victoria Drive
Vancouver, B.C.

BUYING & SELLING

Always Remember

Ph. 324-3888

HARPAL S. TOOR

Member Medallion Club
R.E. Board of Greater Vancouver

437-3350

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ — ਰਾਜਪਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਇਥੇ ਖੁਲਾਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਗੀਨ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

1334 ਵਿਅਕਤੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਤਲ, ਲੁਆਮਾਰ, ਭਾਕਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਫੈਸਲਾ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜਸੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਚੋਣਾਂ 6 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਸਟੇਟਸ ਦੀ ਮੰਗ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ — ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁਛਣ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ(ਆਈ) ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਟੋਲਾ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇਕ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਐਸ. ਬੀ. ਚਵਾਨ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ।

ਲੋਕ ਜਮਹੂਰੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ

ਪਟਿਆਲਾ — ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਾਈਟਸ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੰਦਿਤਾ ਹਸਕਰ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਵਕੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉੱਤੇ

ਭੁਪਾਲ — ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ 20-ਨੁਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ : ਤਾਕਿ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਜੋ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਚਾਰ-ਰੋਜ਼ਾ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਤਾਕਿ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਸਕਣ।

ਰਾਇਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖੀ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਡ੍ਰਿਸਟਾਰਡ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਡ੍ਰਿਸਟਾਰਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 'ਲੋਕਪਾਲ' ਅਤੇ 'ਲੋਕ ਅਯੁਕਤ' ਵਰਗੇ ਅਦਾਰੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ।

ਲੋਕਰਾਜੀ ਤੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ। ਇਥੇ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਵਲੋਂ "ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ" ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮੁਖ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੰਦਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਰੰਭ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨੋਬਤ ਨਾ ਆਉਂਦੀ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਕਈ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ, ਲੋਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਕਰਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਭੋਪਾਲ ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਗੈਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 32-ਮੈਂਬਰੀ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਕੀਤੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਟ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ — ਇਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਤ) ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਨਰਮ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਟ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦਲ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੋਰਚਾ ਆਰੰਭਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਕਮਰਕੁਸ਼ੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀ ਲੋਕ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਢੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਟਾਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਤੀ ਤਕਰੀਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ "ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ" ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ 'ਚ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਦਮਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ।

ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਅਤੇ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਭ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਏਕੇ ਦੇ ਹਾਮੀ ਸਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਡਰ ਨੇ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਲੋਂ ਲਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਆਗੂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਿਖੜ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਈ ਗ੍ਰਿਵਤਾਰੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

S & S Insurance Services

6658 Main St. Vancouver

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਇੰਨਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦਫਤਰ

ਘਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੰਨਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

An Autoplan reminder —

Leisure vans with modifications to the interior require a special equipment endorsement to cover some extras. Unlike motorhomes, vans are insured for their actual cash value, and equipment added after the vehicle leaves the original manufacturer is not included in the basic coverage. Be sure you have the insurance you need.

ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

■ FINANCING AVAILABLE [O.A.C.]

■ SAFE DRIVING DISCOUNT (if eligible)

PH. 324-5711

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਗੁਰਮਤਿਕਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਬਕ

*ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

ਅਕਾਲੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ

ਫਿਰ, ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਦੋ ਰੁਝਾਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ — ਇਕ ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਜਗੀਰੂ, ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਪੱਖੀ। 1967 ਅਤੇ 1969-70 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜਨਸੰਘ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ। ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈਆਂ, ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਅਤਿਅੰਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹਨ। ਜਗੀਰੂ ਪੱਖੀ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨੀ ਅਰੰਭ ਦਿਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਏਕਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਸੰਘ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਸਰਾਸਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸੀ। ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਿਰਕੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ।

ਐਪਰ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਜਮਾਤੀ ਦਬਾਵਾਂ ਨੂੰ — ਜਨਸੰਘ ਵਪਾਰੀ ਤਬਕੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ 'ਤੇ ਐਵੇਂ ਆਇਆ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧ, ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਨ ਖੜੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਨਸੰਘ ਨੂੰ ਵਜਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਭਾਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਦਾ 1970 ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 1971 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਲਈਆਂ। ਐਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਮ ਸਫ਼ਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ, ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਤੋੜਨਾ ਪਿਆ। 1971 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਉਠਾਇਆ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ।

ਅਕਾਲੀ ਮਾਯੂਸ ਹੋ ਗਏ, ਐਪਰ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਮੁਤਬਾਦਲ ਨਾਹਰਾ ਜਾਂ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਅਰੰਭ ਦਿਤੀ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਹਿਬ ਮਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਖਵਾਦ ਦੇ ਬੀਜ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਇਕ ਵਖਰੀ ਕੌਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜਨਤਕ ਅਪੀਲ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਤੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਮੁਖ ਜ਼ੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਰੂੜੀਵਾਦ ਅਤੇ ਅਜੇਹਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਯਕੀਨੀ ਹੋਵੇ। ਮਤੇ 'ਚ ਨੰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਪੱਖੀ ਬੇਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰਜ਼ਾਮਤ ਕਾਰਨ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਮਤਾ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ 1980 ਤੱਕ ਇਸ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਲਾ ਰਖਿਆ।

ਅਕਾਲੀ ਜੇ. ਪੀ. ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਖਿੱਚੇ ਗਏ। ਭਾਵੇਂ 1975 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ਾਜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤਕ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ, ਰੋਚਾਨਾ ਗਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 1977 ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖੀ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮਤੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਾ ਉਠਾਇਆ। ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋਵਾੜ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਖੇ ਜੁਲਾਈ 1979 ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਇਕ ਹਿਸਾ ਜਨਸੰਘ ਦੇ ਗਲਬੇ ਵਾਲੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1980 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਾਰ ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਸੰਕਟ ਤਿੱਖਾ ਹੋ ਗਿਆ। 1967, 1969 ਅਤੇ 1977 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ। ਐਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਮੋੜਾ ਕਟਿਆ ਅਤੇ 1971 ਅਤੇ 1980 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੀ ਜਿਤ ਲਈ ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਿਆ, ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਖ ਹਮਾਇਤ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੀ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚਾਲੇ ਭਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਦੋ ਰੁਝਾਨ ਉਭਰ ਆਏ, ਇਕ ਖੋਬੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਖੜਿਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਜਨਸੰਘ ਦੇ

ਗਲਬੇ ਵਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨਾਲ। ਇਸ ਚੋਣ 'ਚ ਹਾਰ ਪਿਛੋਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੋਵਾੜ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਘਟਗਿਣਤੀ ਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਲੇ ਹਮਾਇਤ ਜੁਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ 'ਚ ਲਾਇਆ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮਤਾ ਕੱਢ ਲਿਆ।

ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵਰਤਾਰਾ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਰੁਧ ਦਰਿੜ੍ਹ ਲੜਾਈ ਪਿਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੁਕਣਾ ਅਰੰਭ ਦਿਤਾ। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮਤ ਦਾ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, 13 ਅਪਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ (ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ) ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 18 ਸਿੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਦਿਵਾਲੀਪਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਰਤਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਅਰੰਭ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵੀ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੈਠਾ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਇਸ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਾਮਰਾਜੀਆ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਰੰਭ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨਾਮ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ 'ਤੇ ਪਰਭਾਵ ਪਾ ਕੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਅਰੰਭ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਕਤਲ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਤਾ ਕਿ ਅਜੇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘਟਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਉਜੜਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣੇ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸਿੱਖ ਉਜੜਕੇ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਆਮ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਫੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਆਬਿਆਨਾ, ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ, ਫੌਜ ਕਰਾਏ ਦੇ ਵਾਧੇ, ਟੈਕਸਾਂ, ਖੇਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਦੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅਾਂ ਆਦਿ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਖੋਬੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ; ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਚੈਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚਾਲੇ, ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸਬੰਧੀ ਝਗੜਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਮਕਦਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੇਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ।

ਜਦ ਅਫੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲੀ 'ਚ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਰਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਜਾਰੀ ਰਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਦੋ ਕੁੰਜੀਵਤ ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ, ਹੋਭਕੁਆਟਰਜ਼ ਮਹਿਤੋ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਕਿ ਕਿਤੇ

ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਨਾ ਚਲੀ ਜਾਵੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਸਿੱਖ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸੱਦ ਲਈ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਮਤੇ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਸਮੇਤ 45 ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਫਿਰਕੂ ਸਨ, ਐਪਰ ਇਲਾਕਾਈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਇਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੱਕਾ ਸਮਝਕੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੋਰਚਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੇਠ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਨੇ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸੁਤ ਬੈਠਦਾ ਸੀ।

ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਬੇੜੇ ਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੋਰਚਾ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੇ 45 ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦਸ ਮੰਗਾਂ ਰਖੀਆਂ— ਉਹ ਚਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਛੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਸਨ। ਅਪੋਜੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਲੱਭਣ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਹੱਲ ਵੀ ਲਭ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮੇਂ ਤਕ ਲਮਕਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਰੱਖੀ।

ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ

ਇਹ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਪਰਭੂਆਂ ਲਈ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੱਕਾ ਨਿਕਾਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲਖਾਨੇ ਅਤੇ ਕਤਲਾਂ ਅਤੇ ਚੁਰਮਾਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਅਤੇ ਪਨਾਹਗਾਹ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਧੜਾਧੜ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਿਨਾਉਣੇ ਚੁਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਹੇ। ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਅਤਿਅੰਤ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਦਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਵੱਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਫਿਰਕੇ ਨੇ ਹੇਠੀ ਅਤੇ ਸੱਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਿੱਖ ਜਨੂਨੀਆਂ ਨੇ ਅਤਿਅੰਤ ਘਿਨਾਉਣਾ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਕਾਰਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਦਿਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ, ਪਟਨਾ, ਬੇਕਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਬੇਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਅਕਹਿ ਤੇ ਅਣਸੁਣੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਚਾਹੇ ਗਏ। ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਸਾਦਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਧਰਮਕਨਿਰਲੇਪਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਫਿਰਕੇ ਵਿਚ ਗੈਰ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੁਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੱਕ ਨੂੰ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਖੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੋ ਜੂਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਂਅ ਪ੍ਰਸਾਰਨ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰ ਮੰਗਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਵਾਪਰਦਾ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ 'ਚ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਾ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਚੌੜਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਰਅੰਸ਼ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਟ ਵਜੀ ਹੈ। ਵਖਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਅਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਜਨਸਮੂਹ ਸੁਨਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਧਾਰ ਵੇਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਪਿਛਵਾੜੇ 'ਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜਸੀ ਮੱਥ ਮਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਨੇਰਬਰਤੀਵਾਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਕੜ ਇਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿਧ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਸ਼ੁਚੀ ਸੂਝ ਹੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਿਖੜੀ ਖੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਉਹ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਖੋਭ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਖੋਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਨਸਮੂਹ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਜਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕੇ। ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 19 ਤੇ)

6494 Main St. (49th Ave.)
Vancouver, B.C.
Tel. 324-1138

WESCANA PHARMACY

The Little Stores With Great Values

FREE PRESCRIPTION DELIVERY. GUARANTEED LOW PRICES

ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਟੋਰ ਜਿਥੇ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਲੋੜ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਚੁਰਗਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ Prescription ਤੁਹਾਡੇ ਘਰੋਂ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਵਾਈ ਘਰ ਡਲਿਵਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। (ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ)

● ਅਸੀਂ ਵਰੀ ਡਲਿਵਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ● ਸਾਡੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘੱਟ ਹਨ ਇਸਦੀ ਅਸੀਂ ਗਰੰਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

One coupon per customer

BABY OIL 440 ml \$2.99 with this coupon

BABY SHAMPOO 550 ml \$2.99 with coupon

6698 Fraser St. (51st Ave.)
Vancouver, B.C.
Tel: 324-6734

One coupon per customer

BABY SHAMPOO 550 ml \$2.99 with coupon

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਭੁਲੇਖਾ ਕਿਉਂ ?

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਭੁਲੇਖੇ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਈ ਪੇਟ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਮਧਰੀਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਗੈਰ ਘੋਖੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਿਤੀ, ਏਥੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਜੋ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਪਾਦਕ 'ਜੇਲ੍ਹ-ਚਿੰਠੀਆਂ' ਦੀ ਸਫਾ 629 ਦੀ ਟਿਪਣੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਾਂਸੀ ਲਗਣ ਪਿਛੋਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਛਿੜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਸਿਖੀ ਪਰ ਸੀ। ਕਸੂਰ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੇ, ਛੇ ਇੰਚ ਕੇਸ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੰਸਕਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਬਲਿਟਜ਼ ਅਖਬਾਰ ਦੇ 26 ਮਾਰਚ 1949 ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਛੋਟੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਫਾਂਸੀ ਲਗਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੱਜਣ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਖਿਚਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਕਰਕੇ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਨਿਸ਼ਚੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੇਸਧਾਰੀ ਹੋਇਆ।"

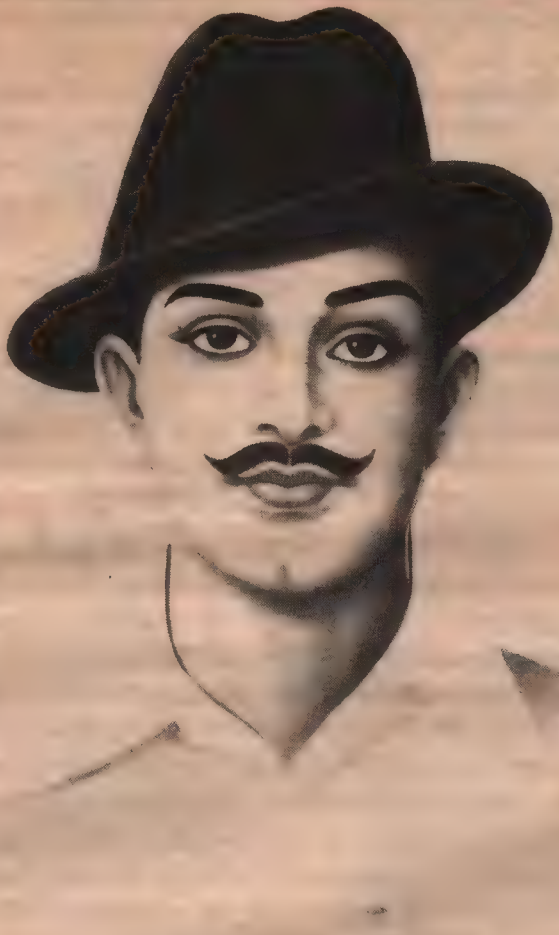
ਇਹ ਨੋਟ ਸਾਰੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਖੁਦ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਰਹੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਭੁਲੇਖਾ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ। ਇਸ ਉਪਰ ਦਿਤੇ ਨੋਟ ਮੁਤਾਬਕ ਆਖਰੀ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੱਢੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਆਧਾਰ: 1. ਕਸੂਰ ਦੇ ਗਰੰਥੀ ਦਾ ਬਿਆਨ। 2. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ। 3. ਮੰਜੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੋਟੋ ਹਨ।

ਪਹਿਲੇ ਦੋਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਏਹੀ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਏਥੇ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ, ਜਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜਿਉਂਦੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ ਨਾ ਵੰਡ ਸਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਆਖਰੀ ਚਾਲ ਚਲੀ ਗਈ। 23 ਮਾਰਚ 1931 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ, ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਅਧਜਲੇ ਕਰਕੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬੜੀ ਹੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਤੇ ਅਧਜਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ 24 ਮਾਰਚ 1931 ਸਵੇਰੇ ਬੀਬੀ ਅਮਰ ਕੌਰ ਭੈਣ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਖੂਨ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਰੋੜ੍ਹੇ, ਰੋਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਦੀ ਕੱਟੀ, ਆਪ ਜਲੀ ਹੋਈ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪਟਕਝਕਲਾਂ ਨੁਮਾਇਸ਼ਯਰ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 23 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿ ਇਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਸਿੱਖ ਰੀਤੀ ਨਾਲ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਦਾ ਸਨਾਤਨੀ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦਾ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਗੁਆਰੀ ਕਸੂਰ ਦੇ ਗਰੰਥੀ ਤੇ ਪੰਡਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਚਾਲ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਏ ਹੋਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਖੋਛੀ ਸੀ। ਅਗਰ ਗਰੰਥੀ ਜਨਾਬ ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਾਲ ਈ ਦਿਸੇ, ਟੁਕੜੇ ਤੇ ਖੂਨ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ। ਬੀਬੀ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਪੁੱਜਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਥੇ, ਸੰਤਰੇ ਦੇ ਛਿਲਕੇ, ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਗਨੇਰੀਆਂ ਵੀ ਦੇਖੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਫੌਜੀ ਹੀ ਆਏ ਸਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁੱਸਾ ਐਨਾਂ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲਾ ਵਰੰਟ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਲਮ ਫਿਲੋਰ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪਾ ਰਹੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਰਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਤੇ ਕਲਮ ਦਿਖਾ ਕੇ ਹੌਂਸਲਾ ਵਧਾ ਸਕਣ। ਪੈਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਖਰੇਵਾਂ ਪਾਉ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਚਾਲ ਤੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਸ ਹੀ ਗਏ ਕਿ ਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਯਕੀਨ ਸੀ।

ਹਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ 4, 1930 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਗੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤੀਸਰਾ ਭੁਲੇਖਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਜੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਦੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਦੁਖਦਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਜੋ ਖੁਦ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟ ਆਏ ਹਨ ਨੇ ਭੁਲੇਖੇ ਤੇ ਅੱਪ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੌਤ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਮੰਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਟੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਫੋਟੋ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਜਾਣਾ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਚੰਦ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਖਿਚੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰੀਵ ਖਿਆਲੀ (Subjective) ਸੋਚ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹਰ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਕ ਤੇ ਨਾ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਫੋਟੋ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਸਲ ਫੋਟੋ ਹੈ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ: 1940 ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੋਟੋ ਮਈ 1927 ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਤੋ ਦੀ ਪੁਛ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਚੋਰੀ ਖਿਚੀ ਸੀ, ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੁਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂੰਆਂ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ.। (ਆਰਸੀ ਅਪਰੈਲ 1980)

ਸੋ ਪਾਠਕੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚਾਰੋ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਆਧਾਰ ਬੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਫਾਂਸੀ ਜ਼ਰੂਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕਦਮ, ਇਨਕਲਾਬੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਖੀਰੀ ਪਲਾਂ ਤੇ ਭਿੜਕ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭੈ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਮਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਾਂ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੂਨਾ ਪਰਚਾਰ ਫਿਰਕੇ, ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜੋ ਹਕੂਮਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਅਨਿਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਚ ਜੋ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਾਰੇ ਦੋ ਲਿਖਤੀ ਵਾਰਤਕ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੁਥਾਨੀ ਤਤਕਾਰ ਲਿਖਤਾਂ ਹਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਜੋ 1937-38 ਵਿਚ ਯਾਨੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ 7-8 ਸਾਲ ਬਾਦ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਗਰੰਥੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ) ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੇ। ਦੂਸਰੀ ਲਿਖਤ ਹੈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ "ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ" ਜੋ 27 ਸਤੰਬਰ 1931 ਦੇ 'ਦੀ ਪੀਪਲ' ਹਫਤਾਵਾਰ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪ ਵੀ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ "ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਵਤੋ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" ਮੁਤਾਬਿਕ 7 ਅਕਤੂਬਰ 1930 ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਕਾਤ 4 ਤਾਰੀਕ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੋ ਤਤਕਾਲ ਬਾਦ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 7 ਅਕਤੂਬਰ 1930 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਜਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਲੇਖ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਗਜ਼, ਇਕ 404 ਸਫੇ ਦੀ ਨੋਟ ਬੁਕ ਤੇ ਕੁਝ ਨਿਜੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਮੇਤ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ।

ਦੋਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪਕੜ, ਤਰਤੀਬ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਸਾਫ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਨਾਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ "ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ (ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਚੂਹੜਕਾਣਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆਂ — ਗਦਗੇ) ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ (ਇਸ਼ਾਰਾ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲ ਹੈ) ਜੋ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਇਹ ਮੇਰਾ ਦਾਅਵਾ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ—ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠਕੇ ਜਿਹੇ ਮੇਲਜੋਲ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਭ੍ਰਮ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣਾ ਮੇਰੀ ਹਿਮਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅਹੰਕਾਰ ਹੀ ਮੇਰੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।" ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਲੇਖ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੜਿਆ ਜਵਾਬ ਹੈ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰੋਗੇ ਜੇ ਮੈਂ ਸਾਫ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ।" (ਜੇਲ ਚਿੰਠੀਆਂ, ਸਫਾ 627)

ਇਸ ਨੂੰ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਤੂੰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਿਆ ਕਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਦਿਵੇਂ ਹੈ।

"ਸਮਾਜ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਭੁੱਤ ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਧਰਮ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਨਜਰ ਸੰਕਲਪ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਗਾ ਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਾਂਭੇ ਸੁਟਣਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਹਰ ਆਵਤ ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਛੋਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮੇਰਾ ਇਹ ਅਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚਣ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਸਤਿਕ ਬਣਿਆ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰੱਬ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ (ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਤੇ ਘਟੀਆ ਕੰਮ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ) ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਸੌਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਾਂ ਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ, ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖਤ ਉੱਤੇ ਵੀ, ਮਰਦ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਤਾਣ ਕੇ ਸਾਬਤ ਕਦਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪਿਆਰੇ ਦਰਸ਼ਨ,

ਇਸ ਖਤ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਛਪੀ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਇਕ ਲੇਖ - "ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਭੁਲੇਖਾ ਕਿਉਂ ?" ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਾਂ (ਇਹ ਕਿਤਾਬ 'ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ' ਰੈਡੀਕਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਮੋਗਾ ਵਲੋਂ ਮਈ 1985 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ)

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਹਨ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੌਮਿਨਿਸਟ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵੀ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਅਸਲੀ ਆਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਉਹਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ (ਭੁੱਤ) ਪੂਜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਐਨੀ ਪੂਜਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਪੱਲਣ ਵਾਲੇ ਚੋਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਸਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੱਜ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਅਖੰਡਪਾਠ ਖੁਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਬੈਤਾਨ ਇਹਨਾਂ ਅਖੰਡਪਾਠਾਂ ਵਿਚ ਮਾਇਆ ਦਾਨ ਕਰਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਨਸ਼ਿਓਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਈ ਆਮ ਲੋਕ ਕਈ ਵਾਰੀ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਸਾਧਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਖਤ "ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਮਾਰਕਸ ਲੇਨਿਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ" (ਦੇਖੋ ਇੰਡੋ-ਕੋਨੋਡੀਅਨ, ਅਪਰੈਲ 26, 1985 ਸਫਾ 14) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਖਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਡਸਾ ਨੇ ਉਸੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਹ (ਭਗਤ ਸਿੰਘ) ਆਪਣੇ ਫਾਂਸੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜੇਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾੜੀ ਤੇ ਕੇਸ ਵੀ ਰੱਖ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।"

ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਲੇਖ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ ਦੀ ਚੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਪਏਗੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤ ਖਿਆਨੀਆਂ ਕਰੇ। ਇਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਇਹ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ। ਉੱਥ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖ "ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ" ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੇਖ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਵਤਨ' ਦੂਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ 'ਕੋਨੋਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਤੇ ਬਾਇਦ ਖੁਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਉੱਥ ਉਸ ਪਰਚੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦੇ ਇਹ ਖਤ ਛਾਪਣ ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਖਤ ਵਿਚ ਭਿਡਰਾਂਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਖਿਆਨੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸ਼ਖਸ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਖਿਆਨੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੱਤ ਦੇ ਥੱਲੇ 'ਟਿਪਣੀ' ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪਰਚਾਰ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਸ ਉਪਰ ਕੋਈ ਟਿਪਣੀ ਨਹੀਂ।

ਨੇ ਖੱਤ ਦੇ ਥੱਲੇ 'ਟਿਪਣੀ' ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪਰਚਾਰ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਸ ਉਪਰ ਕੋਈ ਟਿਪਣੀ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਖਤ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਚੇ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਨੋਡਾ ਦਰਪਣ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਿਆ ਤਾਂ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਣ ਬਾਰੇ ਪਰ ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵੱਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰ ਕੇ ਨਾ ਲਿਖਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਏ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕਕਾਰ) ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਾਫੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੇਖ ਦਰਪਣ ਲਈ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਅੱਕ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੇਖ ਛਾਪ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਗੋਵਿੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਯੋਧਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ —

ਰੈਡੀਕਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ - ਸਾਹਮਣੇ ਡੀ. ਐਮ. ਕਾਲਜ ਮੋਗਾ

ਜ਼ਿਲਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਪੰਜਾਬ — ਇੰਡੀਆ

(ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਠਕ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਲੈਣ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੱਬ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਲਾਗਤ ਕੀਮਤ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।)

ਵਲੋਂ: ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੱਬ — ਸਾਧੂ, ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ, ਮੱਖਣ ਟੁੱਟ ਤੇ ਸਰਬਣ ਬੈਲ

ਦੇਖੀਏ ਮੈਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪੂਰਾ ਉਤਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ (ਫਿਰ ਸੰਕੇਤ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲ ਹੈ) ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜਦ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, (ਬਾਬੀ ਪੰਨਾ 12 ਤੇ)

(ਪੰਨਾ 11 ਦੀ ਵਾਕੀ)
“ਦੇਖੀ ਆਪਣੇ ਅਖੀਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਤੂੰ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਜਾਏਂਗਾ” ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ, ਨਹੀਂ ਪਿਆਰੇ ਜਨਾਬ ਜੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੜੀ ਘਟੀਆ ਤੇ ਪਸਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਪਾਠਕੋਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ਤੋਂ, ਕੀ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।” (ਦੇਖ ‘ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ’ ਸਫਾ 34)

ਹੁਣ ਕੁਝ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ? ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਅਮਰ ਕੌਰ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਚੂਹੜ ਕਾਟਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਸਾਰੇ ਕੋਈਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਵੰਡਣ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਵਾਰਡ ਵਲ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਉਹਨਾਂ ਦਿੱਤੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ 1914-15 ਦੇ ਗਦਗੀ ਬਾਬਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ ਸੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਵਾਲ ਕੱਟੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਿਲਣ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਇਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿੱਠ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜੀ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਸਿੰਘੀ ਦੀ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾਉਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹਾਂ, ਅਜੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਕ ਬੰਦ ਕਟਵਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਪੇਟ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਗਰਦਨ ਵੀ ਕਟਵਾਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀ ਤੇ ਤੰਗ ਦਿਲੀ ਦਾ ਗਿਲ੍ਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਰਹੇਗਾ।’ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਖਰੀ ਵਕਤ ਕਿਵੇਂ ਬਿਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 3 ਮਾਰਚ 1931 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਦੋਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖੇ ਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

“ਮੇਰੇ ਅਜ਼ੀਜ਼, ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ ਭਾਈ ਜਿੰਦਗੀ ਬੜੀ ਸਖਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਬੜੀ ਬੇਮੁੱਬਤ। ਸਾਰੇ ਲੋਗ ਬੜੇ ਬੇਰਹਿਮ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਮੁਹਬਤ ਅਤੇ ਹੌਂਸਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।” ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਹੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ। ਤੇ

ਮੇਰੀ ਹਵਾ ਮੈਂ ਰਹੇਗੀ ਖਿਆਲੀ ਕੀ ਬਿਜਲੀ,
ਯਾ ਮੁਸ਼ਤਰੇ ਖਾਕ ਹੈ ਵਾਨੀ, ਰਹੇ, ਰਹੇ ਨਾ ਰਹੇ।

ਫਿਰ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਚੀਫ ਵਾਰਡਰ ਸਰਦਾਰ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਕਿ 23 ਮਾਰਚ, ਸ਼ਾਮੀ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਂਸੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਮੇਰੀ ਕੋਵਲ ਇਕ ਦਰਖਾਸਤ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਲਓ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਲਓ।”

ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਖਰੀ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ ਮੈਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹਾਂ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ

ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਹੁਣ ਮੌਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਇਹ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਖਰੀ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਾਂ ਕਈ ਲਗਾਣਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਨਾਸਤਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਖੇਗਾ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਵਕਤ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਵੇਖਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਲੜਖੜਾਣ ਲੱਗੇ।” (ਯੁਗ ਪੁਸ਼ਤਕ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਫਾ 346 ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ)

ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਾਣਨਾਥ ਮਹਿਤਾ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਨਿਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸੋ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਤਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਗਏ। ਆਖਰੀ ਵਕਤ ਤੱਕ ਉਹ ਬੜੀ ਨਿਸ਼ਠਾ ਤੇ ਇਕਾਗਰ ਮਨ ਨਾਲ ਲੈਨਿਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲੈਣ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ, “ਠਹਿਕੋ, ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਰੋਕਾ ਨਾ ਪਾਓ।”

ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਥੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ ਅਤੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਬਚੀਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਕਲ੍ਹ ਦਾ ਤਾਜਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜੇ ਤੁਲੇਖੇ ਪਾ ਕੇ ਬੇਰੂਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੁਝ ਦੂਰ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਗਹਿਰੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੋਚ ਦਾ ਸੰਦ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੜੇ ਬੇਹੜੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਲਿਖ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਖੁਦ ਗਰਜੀ ਲਈ ਤੁਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਅਪਨਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ “ਪੜ੍ਹੋ, ਅਲੌਚਨਾ ਕਰੋ, ਸੋਚੋ ਅਤੇ ਇਹਦੀ (ਇਤਿਹਾਸ) ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।”

ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ
838 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਗਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ - 14101

**ਐਡਵਰਟਾਇਜ਼ਮਿੰਟ ਲਈ
ਫੋਨ ਕਰੋ -
ਭਵਖੰਡਨ 324-4381**

WANTED

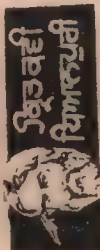
Wanted two girls for Produce Store.
Must have flexible schedule. Fluent English
and Punjabi required. Call HARJIT AT
536-2454

Apply at :

Five Star Farm Produce
15087 - 16th Ave.

Surrey, B.C. [Semi-amhoo Shopping Centre]
ਪਰੋਡਿਊਸ ਸਟੋਰ ਲਈ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੇ
ਘੰਟੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਫੋਨ ਕਰੋ :
ਹਰਜੀਤ 536-2454

ਮਾਸੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੀ
ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਤਾਈਂ ਰਿਕਵੈਸਟ ਸਾਡੀ,
ਹਿੰਦੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤਾਈਂ, ਅਨੁਰੋਧ ਸਾਡਾ।
ਹਰ ਇਕ ਬੋਲੀ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀਏ,
ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਸਾਡਾ।
ਗਿਲਾ ਸਾਨੂੰ, ਪੰਜਾਬੀ ਜੋ ਬੋਲਦੇ ਨੇ-
ਕਹਿੰਦੇ : ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਬਾਲ-ਬੋਧ ਸਾਡਾ।
ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ, ਮਾਸੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੀ,
ਜੰਮਣ-ਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਸਾਡਾ।

ਸੁਸ਼ਮਾਂ
ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

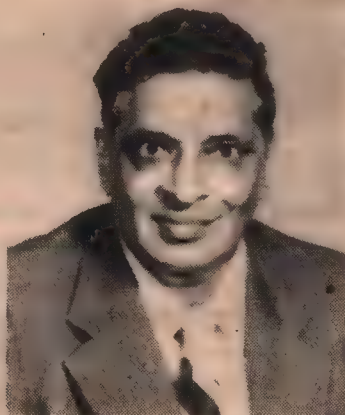
ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸੋਮਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਇੰਦਰਪ੍ਰਸਾਦ — ਚੈਨਲ 19 ਤੇ
ਸ਼ਾਮ 6:00 ਤੋਂ 9:00 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਮਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਾਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਨਵੀਂ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ,
ਲੋਕਲ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਇੰਟ੍ਰੀਵਿਊ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਕੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ?

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

- ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਲਾਹ
- ਇੰਡੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਯਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਬਚੇ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ (ਗੋਦ ਲੈਣਾ) ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ 'ਚੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਅਰਫਨ ਜਾਂ ਯਤੀਮ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਭਰਾ, ਭੈਣ, ਭਤੀਜਾ, ਭਤੀਜੀ, ਭਾਣਜਾ, ਭਾਣਜੀ, ਪੋਤੀ, ਪੋਤਾ, ਦੋਹਤੀ, ਦੋਹਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟ ਹੋਵੇ ਤੇ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਨਾ ਹੋਣ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬੇ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵੱਤਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਿਆਦ ਲੰਘ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਫੁਡਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਚਿਠੀ ਭਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨਾਂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੰਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ, ਦੋ ਸਾਲ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ। ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਜਾਂ ਫੁਨ ਕਰੋ

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ

ਘਰ (604) 228-0452
(604) 733-5611

ਟੈਲੇਕਸ 04-508746

Malkit Singh Parhar
#201-1275 W. 6th Avenue,
Vancouver, B.C. V6H1A6

World-Wide Immigration To Canada and U.S.A. Ltd.

- ਬਿਜਨਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ।
- ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸਾਥੋਂ ਲਵੋ।
- ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸਤ ਮਿਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹਦਾਰੀ (Declaration) ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਦਾ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਡਾਇਵਰਸ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋ ਡਾਇਵਰਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਡੀਆ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਨ੍ਹਾਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਵਾ ਕੇ ਫੇਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜਾਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਉਹੋ ਜਾਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੋਵੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਡਾਊਨ ਪੇਮਿੰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਬੈਝੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਉਪਰ ਫਸਟ, ਸੈਕਿੰਡ, ਥਰਡ ਮੋਰਗੇਜ਼ ਬੈਝੇ ਤਾਂ ਬੈਝੇ ਵਿਆਜ ਤੇ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਬਿਜਨਸ ਖਰੀਦਣੀ ਹੋਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੋਂ ਜਾਂ ਕਿਦਾਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਸੀਅਤ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਨਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਗਰਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਕਲੀਫਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਗੋਰਮਿਟ ਉਸਦੇ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਹੀ ਵਸੀਅਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਾ ਹਿ ਤ ਦ ਰ ਪ ਣ

ਕਹਾਣੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ-ਨਾਮਾ

*ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ

ਪੁਲਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ: 'ਚਲੋ !'

'ਕਿਥੇ ?'

'ਥਾਣੇ!'

'ਕਿਉਂ ?'

'ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁਧ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਈ ਹੈ !'

'ਫੇਰ ?'

'ਚਲੋ !'

ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ — 'ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ?'

'ਨਹੀਂ !'

'ਕਿਉਂ ?'

'ਚੁਕਮ ਸੰਗੀਨ ਹੈ !'

'ਕੀ...ਈ...?'

'ਹਾਂ !'

'ਪਰ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਅਗੇਤਰੀ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਐ !'

'ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਐ...ਪਰ ਤੁਸੀਂ !'

'ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ...'

ਉਹ ਹੱਸ ਪਏ !

'ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੈ !'

'ਫੇਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ?'

'ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਨਪਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ !'

'ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਾਂ...'

'ਫੇਰ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਫਰਾਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ...!'

'ਮੈਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਂ ?'

'ਤੁਸੀਂ ਲੱਖ ਕਰੀ ਜਾਵੋ !'

'ਪਰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣੋ !'

'ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾਤੇ ਚਲੋ !'

ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਕੌਣ ਸੁਣੇਗਾ ?'

'ਸਾਰਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ !'

ਕਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁਧ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ...ਹਾਲਾਂ ਕਿ...ਬੇਲਮਾਰ ਭੱਦਰ ਪੁਰਖ...?

ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਲੈ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਨਜ਼ਲਾ ਮੇਰੇ ਤੇ ਕਿਉਂ ਡਿਗਿਆ ? ਕੀ ਮੈਂ ਏਨਾ ਭੈੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ?

ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਜਿਸ ਗੱਲੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਅਗੇ-ਪਿਛੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਗੱਲੀਆਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਪੁਲਸੀਏ ਸਟੇਨਗੰਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। 'ਮੈਨੂੰ ਕਾਫੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ !' ਮੈਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹਾਸਾ ਆ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਸਾਫ਼ ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ। ਫੇਰ, ਸਰਕਾਰ ਮੇਰੇ ਤੇ ਏਨੀ ਮਿਹਰਬਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ ?

ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੰਸੇਂਟਰੇਸ਼ਨ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਔਖਿਆਈ ਨਾਲ ਸਾਹ ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਦਾ। ਬੇਲਮਾਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸਨ, ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦਾ ਆਭਾਸ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਹਿਕਾਰਤ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਘੂਰ-ਘੂਰ ਕੇ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਸਚਮੁਚ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵਾਂ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਕਾਰਦੀ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੇਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਖਾਣਾ ਬੜਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚੋਰ-ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਾਲ ਰਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧੀ ਸਾਂ ਜਾਂ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੈਦੀ !

ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੈਦੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ?...ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੀ ਕਿਉਂ ਗਿਆ ਸੀ...ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੇਵਲ ਏਨਾ ਹੀ ਚੇਤਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਹੁਦਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ-ਨਾਮਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ

* * *

ਪੂਰੇ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਸੀਹੇ ਭਰੀ ਉਡੀਕ ਮਗਰੋਂ ਮੈਨੂੰ ਵਕੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ। ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ : 'ਕੀ ਸਚਮੁਚ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ?'

ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਮੁਸਕਰਾਇਆ।

'ਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੋਸ ਦੀ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ?'

ਉਹਨੇ ਫੇਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।

'ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ !' ਮੈਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਾਂ, ਉਹ ਬੋਲਿਆ—

'ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਕੀਤਾ ਹੈ !

'ਜੀ ਈ ?' ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਿਹੀ ਚਮਕ ਪਈ।

'ਹਾਂ ! ਉਹਨੇ ਫੇਰ ਕਿਹਾ, 'ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਤੀ ਸੀ ?'

'ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਤਾਂ ਨਹੀਂ !'

'ਫੇਰ ?'

'ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ !'

'ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ 'ਸਰਕਾਰ' ਤੇ 'ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ' ਇਕੋ ਹੀ ਚੀਜ਼...'

'ਪਰ ਉਹ ਅਫਸਰ ਬੜੇ ਕਮੀਨੇ...'

'ਕੋਈ ਕਮੀਨਗੀ...'

'ਉਹ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰ ਸਨ...'

'ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ...!'

'ਉਹ ਦਫਤਰਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ...'

'ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਨੇ...!'

'ਪਰ ਉਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ...ਕੁੱਤੇ...'

'ਤਦੇ ਹੀ ਤੁਸਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਨਾਮਾ ?'

'ਹਾਂ...ਅੱ... ਮੈਂ ਮਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਿਆ।

ਉਸ ਦਿਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਵਕੀਲ ਚੁਪ ਚੁਪੀਤਾ ਹੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਾਫੀ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸਰਕਾਰੀ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੇਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ...।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਫੇਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ: 'ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਵਿਰੁਧ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਿਕਾਇਤ-ਨਾਮਾ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ?'

'ਕੀ ਮਤਲਬ ?' ਮੈਂ ਤਲਖੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

'ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਨਾਮੇ ਵਿਰੁਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਸਨ...'

'ਪਰ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕਸੂਰ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ...'

'ਹਰ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ...'

'ਫੇਰ ?'

ਬੇਕਸੂਰ ਉਹ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇ...'

'ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ...?'

'ਤੁਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਕਸੂਰ ਸਾਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ !'

'ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !'

'ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ...'

ਅਭੁੱਲ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਪੁਜਕ

ਅੱਜ ਵਿੱਚੋਂ, ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਦਾ

ਖੁਬਸੂਰਤ ਪਰਛਾਵਾਂ ਤੱਕਣਾ ਸਾਡੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ

ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਹੀ

ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ—

ਅਭੁੱਲ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਪੁਜਕ ਹਾਂ ਅਸੀਂ !

ਅਸਮਾਨਾਂ 'ਚ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ

ਇੱਕ ਦੀ ਮੁਰਦੇਖਾਣੀ ਝਾਕ ਵਾਂਗ ਉਡਦੇ ਹਾਂ !

ਬੁਲਬੁਲ ਦੇ ਗੀਤ, ਮੇਰ ਦੀ ਪੈਲ ਅਤੇ ਵਗਦੀ ਪੇਂਟ—

ਆਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾਲ ਤੱਕ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਮਕਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇ ਮੱਥੇ

ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਸ਼ੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਟਿੱਕਾ

ਅਸੀਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਜਾਦੂਗਰ

ਨਾ ਝੁਲਾਵੇਂ ਅੱਖਰ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ

ਨਾ ਪੈਂਤੀ ਦੇ ਗਰਭ 'ਚ ਮਚਲਦਾ ਹੁਸਨ

ਦੱਬ ਕਾਹੀ ਅਤੇ ਸਰਕੜੇ ਦੇ ਆਸ਼ਕ

ਫੁੱਲ ਵੇਖਣ ਦੇ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ !

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੌਰੇ ਚੌਰੇ 'ਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਵਤਨ-ਮੇਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਕਦੇ ਵਾਂਸੀ ਚੁੰਮਦੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ—

ਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂ ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਨੂੰ

ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੇ ਸਿਰੜ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਇਸ ਖੁਸ਼ਬ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਹੀ

ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ !

ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਘਿਰੇ ਕੂਕਦੇ ਹਾਂ

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ—

ਜੁਝਦੇ ਅੱਜ 'ਚੋਂ ਬਹਾਦਰ ਵਿਰਸੇ ਦੀ

ਫੁਟਦੀ ਹੋਈ ਕਰੁੰਬਲ ਦੇਖ

ਸਭ ਉਠਦੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਵਿਦਵਤ—

ਜੁਝਦੇ ਅੱਜ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ

ਕੌਮ ਪ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ—

ਅਭੁੱਲ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਪੁਜਕ ਹਾਂ ਅਸੀਂ !

ਪੁੱਤ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ

ਦਗਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨਣ ਲਈ

ਅਭੁੱਲ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ

ਅੱਪ-ਪੱਚਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਉਂਗਲਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ—

'ਗਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' 'ਚੋਂ ਪੜ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ

ਕੇਵਲ ਮਾਈਕ ਦੀ ਗੂੰਜ ਹੈ

ਆਤਮਾ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਹੀਂ !

ਫੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ

ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਕਦੇ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਕਿ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਅੱਜ, ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਦਾ ਹੀ ਪੁੱਤਰ ਹੈ

ਅੱਜ ਵਿੱਚੋਂ, ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਦਾ

ਖੁਬਸੂਰਤ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਤੱਕਣਾ ਸਾਡੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ

ਦੱਬ ਕਾਹੀ ਅਤੇ ਸਰਕੜੇ ਦੇ ਆਸ਼ਕ

ਫੁੱਲ ਵੇਖਣ ਦੇ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

—ਸ਼ਰਿਓਰ ਪੰਜਲ

ਮੇਰੇ ਉਦਾਸ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ— 'ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।'

* * *

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਇਜ਼ਤ।

'ਪਰ ਮੇਰੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤਨਾਮੇ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ?...ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ?'

ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, 'ਤੁਹਾਡਾ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ-ਨਾਮਾ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।'

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ

ਮਹਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪੰਡਤ ਐਸ. ਜੈਤਲੀ ਜੋਤਸ਼ੀ

● ਮਾਨਸਿਕ ਗੁੰਝਲਾਂ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ, ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ, ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਿਲਨ, ਪੈਸੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ, ਔਲਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਪੰਡਤ ਜੈਤਲੀ ਜੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

● ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਪੰਡਤ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ। ਹਰ ਪੁੱਛ ਦਾ ਹੱਲ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ੁਨ ਕਰੋ

(ਪੰਡਤ ਜੈਤਲੀ 12 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਵੈਨਕੂਵਰ ਰਹਿਣਗੇ)

Ph. (604)254-4949

ਪੰਜਾਬ: ਪੰਜ-ਆਬ ਤੋਂ ਢਾਈ-ਆਬ ਤੱਕ

ਉਸ ਆਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ਮੇਰੇ ਯਾਰੋ।
ਕੋਈ ਸੋਚੀ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਤਿਆ
ਮੈਂ ਪੰਜ-ਆਬ ਤੋਂ ਢਾਈ-ਆਬ ਬਣ ਗਿਆ

ਲਹੂ 'ਚ ਗਤੁੱਚ
ਸਲਵਾਰਾਂ, ਤੜਾਗੀਆਂ, ਕੁੱਲਿਆਂ, ਟੋਪੀਆਂ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ
ਲੀਰੇ ਲੀਰੇ ਹੋਈ ਧਰਮ-ਪੁਸਤਕ ਦਾ
ਗੰਦੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਫਸਿਆ ਟਾਈਟਲ ਪੇਜ,
ਜਾਂ ਅਪਾਹਜ ਨਾਹਰਿਆਂ 'ਚ ਜੰਮਿਆ ਇਕ ਜ਼ਖਮ—
ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉੱਚੜ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ

ਟੋਪਰੀਵਾਸ ਨਾਹਰਿਆਂ ਦੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ
ਇਹ ਜ਼ਖਮ ਸ਼ਾਇਦ ਆਠਰ ਚੁੱਕਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਪੁਖਦੇ ਸਿਵੇ ਵਰਗੇ ਜ਼ਖਮ ਕਦੋਂ ਆਠਰਦੇ ਨੇ ਭਲਾ

... ਤੇ ਇਹ ਅਨਰਥ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ
ਕਿ ਸਵਾ ਨਦੀ ਵਿਚ ਖੂਨ ਅਤੇ ਸਵਾ ਨਦੀ ਵਿਚ
ਚਿੱਕੜ ਹੀ ਬਾਕੀ ਬਚੇ....

2.

ਸਵਾ ਨਦੀ ਵਿਚ ਵਹਿੰਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਲਿਖਣ ਬੈਠਿਆਂ
ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕਲਮਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ
ਅੰਤਮ ਕਾਂਡ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਕੇ
ਹਰ ਕਲਮ ਲਹੂ ਦੇ ਅੰਬਰੂ ਕੋਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਭੂਤਰੀਆਂ ਤੋਪਾਂ-ਬਦਮਸ਼ਤ ਟੈਂਕ-ਮਸ਼ੀਨੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨ-ਗੰਨਾਂ,
ਪੁਰਜ਼ਾ ਪੁਰਜ਼ਾ ਕੱਟੀ, ਚੌਪਾ ਚੌਪਾ ਕਤਲਗਾਹ ਬਣੀ ਧਰਤੀ—
ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖ ਸਕਣਾ ਕੋਈ ਸੋਚਾ ਹੈ ਭਲਾ

ਬਿਰਲਾ-ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਹਰਮਿੰਦਰ ਤੱਕ
ਨਾਹਰਿਆਂ, ਲਾਰਿਆਂ ਤੇ ਕਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਖੂਨੀ ਸਫਰ
ਉਸ ਪਾਪਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਆਖਦੇ ਨੇ—
ਉਸ ਪਾਪਣ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਬੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ
ਕਿਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਸੋਚਣ ਦੀ
ਕਿ ਭਵਨ, ਮੰਦਰ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ
ਸੰਵਿਧਾਨ, ਗੀਤਾ ਗਰੰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਕੀ ਵਸਦਾ ਹੈ

ਹਵਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ:

—ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਦੇਖਕੇ
ਸਿਗਰਟਾਂ, ਗਊਆਂ ਦੇ ਸਿਰ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਪਰੀਆਂ,
ਤਰਸੇ ਜਾਂ ਪੁਲਸ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੰਡਦੀ ਜਾਵੇ
ਮੇਰੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਵਸਦੇ ਨੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬਦਲਕੇ ਪੱਗੜੀ ਅਤੇ ਟੋਪੀ ਰੱਖ ਦੇਵੇ
—ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਤਮ ਕਾਂਡ
ਕਿ ਪੱਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਾ ਦੇਵੇ
ਤਾਂ ਜੁ ਕੁਰਸੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਹੇਠ ਗੱਡੀਆਂ ਸੰਦੂਕੜੀਆਂ ਨੇੜੇ ਟੋਪੀਆਂ ਦੀ
ਟੋਪੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਸਕੇ।
ਛੱਤਾਂ ਦੇ ਮਘੇਰਿਆਂ, ਪਰਨਾਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਏਨਾ ਵਗਿਆ ਹੈ ਖੂਨ
ਕਿ ਸਾਵਣ ਦਾ ਮੀਂਹ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਰਹੇਗਾ

3.

ਸਵਾ ਨਦੀ 'ਚ ਬਚੇ ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਲਿਖਣ ਬੈਠਿਆਂ ਹਾਂ
ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ, ਸੀਤਲ ਪਾਣੀ

ਮੁੜਕੇ ਕਦੋਂ ਨਸੀਬ ਹੋਵੇਗਾ
ਪੁਰਨ ਸਿੰਹਾਂ।
ਪੰਜਾਬ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ
ਪੱਗਾਂ ਅਤੇ ਟੋਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ

ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨੇ :
ਸਾਨੂੰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ—
ਸਾਨੂੰ ਸਰਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਗਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ—
ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ
ਚੁਝਾਰ ਦੀ ਕਲਗੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖਣ ਦਾ—
ਨਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਕੋਈ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸਦੇ ਅਣਦਿਸਦੇ ਹੰਝੂ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲਕੇ
ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨ ਦਾ

ਮੇਰੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਕੁਝ ਟੋਪਰੀਵਾਸ ਨਾਹਰੇ
ਵਾਸ਼ਿਗਟਨ, ਲੰਡਨ, ਮਾਸਕੋ ਜਾਂ ਲਾਹੌਰ 'ਚੋਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ
ਲੈ ਆਏ ਨੇ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਝੰਡੇ 'ਚ ਲਪੇਟਕੇ
ਮੈਨੂੰ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਸ਼ਰਮ ਸੁਗਾਤ
ਅਪਾਹਜ ਨਾਹਰੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਫੱਟਾਂ 'ਤੇ
ਮੱਲ੍ਹਮ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਫਹਿਰਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ !
ਪਿਛਲੱਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਦਾਦਕੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ !

ਉੱਥੇ ਭਲਾ

ਉਸ ਆਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀਓ !
ਕੋਈ ਸੋਚੀ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਤਿਆ
ਮੈਂ ਪੰਜ-ਆਬ ਤੋਂ ਢਾਈ-ਆਬ ਬਣ ਗਿਆ ਸਾਂ

4.

ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੈ
ਕਾਲਖੀ-ਮੋਸ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਟੁਟਦਾ ਹਾਂ
ਅਤੇ ਟੁਕੜਾ ਟੁਕੜਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਦਰੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਸੰਗੀਨਾ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ
ਆਪਣੀ ਹੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ 'ਚ ਕੈਦ ਹੋਣਾ ਅਪਰਵਾਨ ਹੈ ਮੈਨੂੰ—
ਫੌਜੀ ਬੂਟਾਂ ਹੇਠ ਖੰਡਰਾਤ ਜਿਹਾ ਬਣ ਜਾਣਾ ਅਪਰਵਾਨ ਹੈ ਮੈਨੂੰ—
ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਦੋਧਿਆਂ, ਫਲੀਆਂ, ਸਿਟਿਆਂ ਨਾਲ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹਵਾ 'ਚ
ਮੁਜਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਅਪਰਵਾਨ ਹੈ ਮੈਨੂੰ—
ਮੈਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਕਲਾ-ਮੰਚ ਦਾ
ਕੋਈ ਦੇਹਧਾਰੀ ਸੱਪ ਵਰਗਾ ਅਦਾਕਾਰ ਨਹੀਂ—
ਮੈਂ ਮਹਿੰਗੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਛਪੇ
ਕਿਸੇ ਚੋਣ-ਮੈਨੀਫੈਸਟ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਗੀਨ ਵਰਕਾ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਲਮਾਰੀ ਦੀ ਗੁਫਾ 'ਚ ਛੁਪ ਜਾਵਾਂਗਾ—
ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਤ੍ਰਕ, ਸਰਫ਼ ਤੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਜੀ
ਅਣਵੰਡੀ ਰੂਹ ਵਰਗਾ, ਪੰਜ-ਆਬ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਢਾਈ-ਆਬ ਹਾਂ—
ਆਪਣਾ ਸੱਚ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਬੰਦ ਪੁਸਤਕ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਕੇ ਨਹੀਂ
ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਕੇ ਕਹਾਂਗਾ
ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ
ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂਗਾ

ਮੈਂ ਮਾਨਸ ਜਾਤ 'ਚ ਨਹੀਂ
ਮਕਤੂਲਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ—
ਕੁਪੱਤੀ ਮਲਕਾਂ ਦਾ ਬੇਪੱਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਕਲਮੀਰੀ ਪੰਡਤ ਵਰਗਾ ਮੇਰਾ ਫਰਿਆਦੀ ਮੂੰਹ
ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਪੁੱਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਦਫਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ —
ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਤੋਂ ਮਸ਼ਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ
ਤੇਜ਼ਾਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਤੱਤੀ ਤਵੀ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਇਆ
ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂਗਾ:

ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ 'ਚੋਂ
ਚੰਦੂ, ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦਾ ਫਰਕ ਪਛਾਨਣਾ
ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਮਹਾਨ ਸੰਪਾਦਕ !

ਉਦਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤੀ, ਭੁੱਕਲ ਦੇ ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਡਸੀ ਹੋਈ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕਹਿ
ਦੇਵਾਂਗਾ:

ਹੇ ਗੁਰੂ ! ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਗਲੀ 'ਚ ਤਲੀ 'ਤੇ
ਕੁਝ ਵੀ ਧਰਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ—
ਮੇਰਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰ
ਤਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਫੌਜੀ ਟਰੱਕ ਨੇ ਹਥਿਆ ਲਿਆ ਹੈ—
ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਕਬੀਰ ਦੇ ਇੱਕੋ ਨੂਰ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ ਗਿਆ
ਤੇਰਾ ਆਤਮੀ ਮਰਦਾਨਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਹੀ ਲਾ-ਪਤਾ ਹੈ

ਗੀਤਾ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂਗਾ:
ਸੰਦੂਕੜੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਚੀਆਂ ਦੇ ਜੁਏ ਵਿੱਚ
ਇਸ ਵਾਰ ਜਿਉਂਦੀ ਦਰੋਪਦੀ ਦੀ ਪੱਤ ਹੀ ਨਹੀਂ,
ਮੇਰੀ ਦਰੋਪਦੀ ਦਾ ਸੱਤ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ—
ਕੁੰਤੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਜੰਗ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਕਿਸੇ ਕਰਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਰਜਨ ਦੀ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ—
ਚੱਕਰ-ਵਿਧੂਰ ਦਾ ਇਹ ਕੋਹਾ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ
ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਅਣਜੰਮੇ ਅਭਿਮੰਨੂੰ,
ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਨਿਹੱਥੇ ਨਕੁਲ ਅਤੇ ਸਹਿਦੇਵ
ਟੈਂਕਾਂ ਹੇਠ ਦਰੜੇ ਗਏ—
ਅਤੇ ਮਹਾਂ-ਭਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੱਤ ਦਾ ਝੰਡਾ
ਇਸ ਵਾਰ ਯੂਧਿਸਟਰ ਅਤੇ ਭੀਮ ਨੇ ਨਹੀਂ
ਦੁਰਯੋਧਨ ਨੇ ਝੁਲਾਇਆ ਹੈ

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 15 ਤੇ)

BOMBAY SWEETS & Restaurants

6556 - 6560 MAIN ST. VANCOUVER

Ph. 321-1414

874-5722

For Largest Variety in Indian Sweets

Delicious Indian food

JIM PATTISON

PONTIAC - BUICK - CADILLAC and GMC

3434 MAIN ST. VANCOUVER, B.C.

Tel. 879-4233

1985 NEW PONTIAC LINE

Firefly, Sunburst, Acadian, T1000, Sunbird, Fiero, Firebird, Transam, Grand AM, Pontiac 6000, Bonneville & Parisienne

— BUICK LINE

Skyhawk - Skylark - Century — Regal Somerset — Regal — Lesabre — Electra Parkave.

— CADILLAC LINE

Cimmorow - Deville - Fleetwood - Eldorado - Seville — GMC — Pick up Van — Jimmy Available 2+4 Wheel DR.

ALL KINDS — USED CARS, TRUCKS
& VANS — AT REASONABLE PRICES

Parlad Gill

Bus. 879 - 4233
Res. 435 - 1834

ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 10.30 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ
4.00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਮੁਦਈ — ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ

ਡੇਹਰਾਦੂਨ — ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਇਕੱਠੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੁਦਈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ (ਇ) ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਫਿਰਕੂ ਚਾਲਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਪਿਛੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਦਾ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਤਬਤ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ (ਇ) ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ

(ਪੰਨਾ 14 ਦੀ ਵਾਕੀ)

ਰਾਮਾਇਣ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂਗਾ:

ਸਭ ਮਰਯਾਦਾ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਨੇ ਮਰਯਾਦਾ ਪਰਬਤਮ!

ਭਗਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਜੋੜੀਆਂ

ਮੌਤ ਦਾ ਬਣਵਾਸ ਭੋਗਣ ਤੁਰ ਗਈਆਂ—

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦਸਰਥ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਰਵਣ ਦੇ ਤਾਂ ਕੀ

ਚਿਤੀ ਦੇ ਵੀ ਤੀਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਾਰਿਆ,

ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ ਤੋਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਚੁੱਕੇ ਨੇ—

ਕਿਹੜੇ ਜੰਗ 'ਚ ਟੁਟੇ, ਕਿਹੜੇ ਪਹੀਏ ਦਾ ਫਰ ਜਾਂ ਸਰਾਪ ਹੈ

ਕਿ ਤਖਤ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੇਰੀਆਂ ਖੜ੍ਹਾਵਾਂ ਨਹੀਂ,

ਕੋਈ ਅਤੇ ਭਰਤ ਬੈਠਦੇ ਨੇ

ਮੇਰੀਆਂ ਕਾਤਲ ਸੰਦੂਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ

ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਪਰਚੀਆਂ ਨਹੀਂ

ਸੰਦੂਕੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫਾਕੜਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ

ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਲਮੀ!

ਖੇਤਾਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸੀ ਕੋਸੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੰਡ

ਕਿ ਗੰਦਾ ਖੂਨ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਸਕੇ

ਚੰਦੀ ਦੀ ਚਾਨਣੀ!

ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਿਨ

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਚੌਧਵੇਂ ਜੋਬਨ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ

ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਾਂਗ ਉਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ।

—ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੰਜਾਲ

ਰਾਜੀਵ ਉਤੇ ਇਕੋ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਾਂ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਅਤੇ ਬਾਗੀਆਂ ਲਈ "ਆਮ ਮੁਆਫੀ" (ਐਮਨੈਸਟੀ) ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਾਮਿਲ ਬਾਗੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਹੱਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਵੱਸੀ ਗੱਡੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ ਹਨ, ਬਾਂਸੂਦੀ ਸੁਰੰਗਾਂ ਵਿਛਾਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਉਹ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਅਸਲ ਲੜਾਈ ਸਿਨਹਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ।

ਏਅਰ-ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਜੱਥੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤਾਜ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਐਵੇਂ ਖਾਹਮਖਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਪਾਗਲ ਆਦਮੀ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਬਤਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ

ਫਗਵਾੜਾ — ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ(ਇ) ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਖਤ ਵਤੀਰਾ ਅਤੇ ਭੂਤੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਤਿਉਤੀ ਮਿਲਦੇ ਨੇ ਮੀਰ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਚੱਲੀ ਹੈ ਚੌਜਤੀ ਦੀ ਇਹ ਕੋਹੀ ਗੀਤ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ।

ਫੌਜ 'ਚੋਂ ਭਗੌੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ — ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਲੁਧਿਆਣਾ — ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਸ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਨੌਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਦਾ ਲੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫੌਜ 'ਚੋਂ ਭਗੌੜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਨੌਤਾ ਤੁਰੰਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਨ ਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇਸ ਨਾਜ਼ਕ ਘੜੀ ਉਤੇ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦੀ ਬੜੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫੌਜ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ: ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੌਜ 20 ਤੇ 21 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਰਾਜ ਵਿਚਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਸੰਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੁਲੀਸ ਪਹਿਰੇ ਹੇਠ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 400 ਮਕਾਨ ਢਾਹ ਦਿਤੇ ਗਏ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਪੁਰਾਣੀ ਜੇਲ੍ਹ ਸੜਕ ਉਤੇ ਕਰਮਪੁਰਾ ਬਸਤੀ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੌ ਮਕਾਨ ਢਾਹ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮਕਾਨ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਮਕਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਨਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਢਾਹ-ਢੇਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵੇਰ 1975 ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਕਾਨ ਢਾਹੁਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਢਾਹੇ ਗਏ ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਮਲਬੇ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲੈਣ ਦਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੀ ਕਰਨ ਦਿਤੀ।

S & N LIGHTING

WE SELL

\$114⁹⁵

DIRECT TO BUILDERS

Specializing in:—

- * RESIDENTIAL LIGHT FIXTURES
- * INTERCOMES
- * BUILT IN VACUUM SYSTEMS
- * INSTALLATIONS AVAILABLE

Qualified Electrician Available
Residential - Commercial - Light Industrial

5622 IMPERIAL ST.
BURNABY
433-5533

BUSINESS HOURS

MON — THUR: 9.00 — 6.00

FRIDAY: 9.00 — 9.00

SATURDAY: 10.00 — 5.00

SUNDAY: 1.00 — 5.00

3 speed
Reversible
Light adaptable
Polish Brass or
Antique Brass

MC-800 model

It gives you cool air in
summer and saves. Energy in
winter.

You could save 30% off
Your heating. Bill in winter.
More information please contact

us

ਬਰਨਬੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਟੋਰ, ਜਿਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਸਸਤੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਖ਼ੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਅਸੀਂ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜੇ ਸਸਤੇ ਰੇਟ ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੇਚਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਦਰਬਨ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ। ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਆ ਕੇ ਮਿਲੋ :

ਸੁਖੀ ਗਰੇਵਾਲ
ਚਰਨ ਗਰੇਵਾਲ

Bus. 433-5533

Res. 526-1589

ਗੁਰਬਾਣੀ

(ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸੁਭਚਿੰਤਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ੇਰਾਈ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਇਹ ਲੇਖ 'ਗੈਰਜਜ਼ਬਾਤੀ ਡਾਇਰੀ' ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਲੇਖ ਹੋਰ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਛਾਪਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ — ਸੰਪਾਦਕ)।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਤਿਆਵਤੀ ਮਲਿਕ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਰੇਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮਨੋਰੰਜਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਉਤੇ ਝੁੰਘਾ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਚਿਤਰਕਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਲਮ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹ ਏਸ ਤੋਂ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਸਕੀ ਡੁਆ ਦੀ ਲੜਕੀ, ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ। ਬਚਪਨ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਝੁੰਘਾ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀਆਂ ਸਹਿਤਕ ਰਚੀਆਂ ਨਿਖਾਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਅਸਾਂ ਏਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਰੇਮ ਹੈ। ਕਾਲੀਦਾਸ ਅਤੇ ਭਵਭੂਤੀ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਸੀਂ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

ਪਿਛੇ ਜਹੇ ਉਹ ਬੰਬਈ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਐਲੀਫੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕਨ੍ਹੇਰੀ ਗੁਫਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਂ ਸੋਚਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਸੁਹਣੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਛਿੜ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਸੁਆਦ ਦੁਣਾ ਚੋਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਖਾਣੇ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਚਲ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਯਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਵੇਰੇ ਉਠਦਿਆਂ ਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਾਕ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੇ ਸਨ, "ਜੋ ਰੂਪ ਭਾਵੇ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ, ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਨਿਰੰਕਾਰ," ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ, "ਪਰਵਰਦਿਗਾਰ, ਸ਼ੁਕਰ ਤੇਰੀ ਦਰਗਾਹ।" ਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਿੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਪੱਕੇ ਆਗੀਆ ਸਮਾਜੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਸੰਕੀਰਨਤਾ ਤੋਂ ਕਿਤਨੇ ਪਾਕ ਸਨ?

ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬਲਰਾਜ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿੱਲੀ ਮੈਂ ਕਿਤਨੀ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੀ ਆਂ, ਤੈਨੂੰ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਾਡੀ ਸੜਕ ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਲੋਭਸਪੀਕਰ ਲੁਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਸਭਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ। ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ? ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਰੇਮ ਸਰੂਪ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਇਹ ਘਿਰਣਾ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਸਨੋਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਡੇਡੀ ਤੇ ਮੈਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਬੂਡੀਕੇ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਾਂ, ਉਥੇ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਚੰਗੇ ਪਾਸੀ ਲੋਭਸਪੀਕਰ ਦਾ ਰੋਲਾ ਮਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨੇੜੇ ਤੇਜ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਭਸਪੀਕਰ ਗੱਜਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਬੜਾ ਕੁਰਖਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਰ ਨਾ ਲਯ। ਮੈਨੂੰ ਡੇਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, 'ਵੇਖੋ ਪ੍ਰਭਾਤ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਛੀ ਕਿਤਨੀਆਂ ਸੁਹਣੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੰਛੀ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਸ ਲੋਭਸਪੀਕਰ ਹੀ ਸੁਣੇ ਹਨ।"

ਮੈਂ ਕਿਹਾ — "ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ" "ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਵਡਿਆਈ ਵਿਚਾਰ।" ਪਰ ਜੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਚੇਲੇ "ਵਡਿਆਈ ਵਿਚਾਰਨ" ਤੇ ਛਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ?"

ਸਤਿਆ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਨੂੰ ਦਿਨ

ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹਿੱਸਾ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਗਿਲੀਆਂ ਨੇ ਇਹਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੂਰਤ ਆਖਿਆ, ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੇ "ਨੂਰ ਪਾਕ" ਦਾ ਵੇਲਾ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪਸ ਦੇ ਦਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਉਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ?"

ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਬੋਲੀ, "ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਕ ਵਪਾਰ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਸੂਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹੋਣ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਧਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਾਤਾ ਨੇ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਏਸ ਵੇਲੇ ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਅਮੀਰ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹੀ ਆਪਣੀ ਬਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੋਝ ਆਪਣੀ ਧਰਮ-ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਘਸੋੜਦੇ ਹਨ।"

ਸਤਿਆ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਿਆ, "ਬਲੀ ਤੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਨਾ ਦੇਂ, ਗਰੇਜ਼ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦੇਂ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਵੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਸਿੱਖ-ਪੰਥ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ-ਧਰਮ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਕ ਕੀ ਹੈ?"

ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਲ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

"ਗੱਲ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਭੈਣ ਜੀ, ਪ੍ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ, ਮਤਲਬ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤਕ, ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪਾਂ ਤਰਾਂ ਸਟੇ। ਕਿਤੇ ਸ਼ਿਵ, ਕਿਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਗੱਲ ਸਾਰਿਆਂ ਪਾਸੇ ਸਾਂਝੀ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਰਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ, ਜਨਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਨੂੰ ਉਹ ਨਵਰਤ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਕਦੇ ਕੋਈ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਸਲੋਕ ਜਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਇਕ ਵਾਕ ਵੀ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਜੁਰੱਤ ਕਰੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤਕ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।"

"ਤੇ ਰੋਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਕਰ ਖੋਲੀ ਹੋਈ ਸਮਾਜਕ ਸ਼ਿਖਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਸਮਰਥ ਸੀ। ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਉਪਰ ਇਤਨਾ ਚੁਲ੍ਹਾ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੱਤਰੀਆਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਖਾਤਰ ਲੜਨ ਨੂੰ ਉਕੇ ਗਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸੰਖਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੈਸ਼, ਸੂਦਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਹੀ ਤਾਂ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਜਾ ਇਤਨੇ ਵਧੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਏ?"

"ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਸਲਤਨਤ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਸਨ— ਇਕ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹਾਕਮਾਨਾ ਤੇ ਜਾਬਰਾਨਾ ਪਹਿਲੂ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਗਿਆਤ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੁਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ।"

"ਦੂਸਰਾ ਪਹਿਲੂ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀ। ਇਸਲਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਟ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਕੁਝ ਇਕ ਸੂਫੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਬ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ-ਕੋਣ ਬਹੁਤ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਚਲਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਵੇਦਾਂਤੀ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬੜੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਸਨ। ਏਸ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੇ ਫਲ-ਸਰੂਪ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭਗਤ, ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਡਿਗਦੇ ਹੋਏ ਹੌਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ

ਮੁਸਲਿਮ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਪੂਰਬ ਭਗਤੀ ਰਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਚਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ, ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਟਿਆਂ ਦੇ ਇਹ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ, ਜਾਤ ਪਾਤ, ਉਚ ਨੀਚ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮੰਨਦੇ, ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਪਰਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਦਿਖਾਵਟੀ ਰਸਮਾਂ ਰਵਾਜਾਂ ਦੇ ਇਹ ਖਿਲਾਫ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੋਝੇ ਚਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਦਿਲ ਮੋਹ ਲਏ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਚੁਲਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁਲ੍ਹਾ ਦਿਤਾ।"

"ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭਗਤ ਸੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ। ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਰਾਮਾਨੰਦ, ਚੰਡੀਦਾਸ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਪਤੀ। ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਕਬੀਰ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਤੁਕਾਰਾਮ, ਨਾਮਦੇਵ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਰਿਆਨੇਸ਼ਵਰ, ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ।"

"ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੋਏ।"

"ਇਹ ਸੰਤ ਹਿੰਦੂ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਲੈ ਲਿਆ। ਭਾਸ਼ਾ, ਕਲਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਪੱਧਰ ਦਿਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਚੇ ਕਾਵਿ ਸਥਾਨਕ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਤ ਦਾ ਅਣਮੁਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸਨ।

"ਕੋਈ ਵੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਿਵੇਂ ਗੀਤਾ ਜਾਂ ਵੇਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਵੀ ਹੀ ਤੁਕਾਰਾਮ ਅਤੇ ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰਦਾ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਦਾ ਹੈ। ਏਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕੋਈ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਬੰਗਾਲ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ।

"ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੌ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਵੇਂ ਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪੁਰਖੇ ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਤਾਵੇਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਗੁਰੂ ਬਾਬਿਆਂ, ਅਤੇ ਵਰੀਦ, ਭੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ, ਵਰਗੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਨ ਰੂਪ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕੋਈ ਵਖਰੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਿਣਦੇ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਸਨ।

"ਪਰ ਅੱਜ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਭਾਗੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਡਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨ ਹਨ।

"ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਪਰੋਟ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਭਗਤੀ ਕੇਵਲ ਆਰਾਧਨਾ ਤੀਕਰ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬ ਵੀ ਲਿਆਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਭਗਤ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਬਨਿਸਬਤ ਵਧੇਰੇ ਸੁਲਝੀਆਂ, ਝੁੰਘੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦਰਸ਼ੀ ਸਨ (ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੀਕਰ ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਮਰਹੂਮੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵੀ ਉਤਨੀਆਂ ਹੀ ਉਜਾਗਰ ਸਨ)। ਨਤੀਜਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਚੰਡ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਏਸ ਰਾਜ ਨੂੰ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹਿੰਮਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, "ਦੋਵੇਂ ਜਾਤਾਂ" ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਸਭਦੀਆਂ ਸਨ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਹਰਲਾ ਦਸਤਾ। ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਇਸ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ-ਹਿਤ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਗੇ ਵਧ ਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰਸੁਆਰਥ ਹੋਕੇ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।"

"ਏਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਫਨਾ ਕਰਨਾ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੱਥ-ਕੰਡੇ ਵਰਤਦੇ ਪਏ ਸਨ, ਜੋ ਖੁਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ "ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਲਾ ਅਧਿਆਇ" ਹਨ। ਏਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਭ (ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 17 ਤੇ)

WHEATON PONTIAC BUICK GMC LTD.

Kuldip Jhand

ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਡਾਊਨ-ਪੇਮੈਂਟ ਦੇਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਲਓ

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੰਡ
ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮਿਲੋ
Bus. 526-2781

Res. 524-4137 Pager 687-7711 #7610
325 - 12th St., New Westminster, B.C.

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਆਦਿ ਵੀ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ਼ੀਦਦੇ ਹਾਂ — ਇਕ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਜਰੂਰ ਦਿਓ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ, ਪਿਕ-ਅੱਪ ਆਦਿ ਹਨ—ਕੀਮਤਾਂ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵਾਜਬ ਹਨ। ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਤੇ ਪਿਕ-ਅੱਪ ਖ਼ੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਝੰਡ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਫੋਨ ਜਰੂਰ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

SUPER BUYS

(ਪੰਨਾ 16 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹੀ ਰਹੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਨੂੰ, ਅਰਥਾਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ, ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਅਲੱਗ ਤਬਕੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਨਤਾ ਦਾ ਰਖਸ਼ਕ ਦਸਤਾ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਅਡ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕੌਮੀਅਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵੀ।”

“ਕਿਤਨੀ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ। ਅੱਜ ਜਿਥੇ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਮਾ ਨੰਦ, ਦਾਦੂ (ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਦਾਊਦ) ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਪਤੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਹਿੰਕ ਨਾਲ ਲਾਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਯੂ. ਪੀ. ਦਾ ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਬੀਰ, ਰਹੀਮ, ਰਸਖਾਨ, ਖੁਸਰੋ, ਮੀਰ, ਸੁਰਦਾਸ ਆਦਿ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉਪਰ ਜਾਨ ਵਾਰਦਾ ਹੈ, ਓਥੇ ਨਾਨਕ, ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਅਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਪਰਾਈ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣੀ ਚੀਜ਼ ਬਣ ਗਈ ਹੈ...।”

“ਭੈਣ ਜੀ ਇਤਨੇ ਦੱਤਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹੋਂਦਲਾ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੁਝ ਇਕ ਉਤਮ ਵਾਕ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਕੰਠ ਸਨ, ਮੈਂ ਸੁਣਾਂਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, “ਮੈਂ ਦਿਲੀ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੜ੍ਹਾਂਗੀ। ਜਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਸੁਬਰ-ਸਵੇਰੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਰਸਨਾ ਤੇ ਬਰਾਜਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਅਵੱਸ਼ ਬੜੀ ਉਤਮ ਤੇ ਪਿਆਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਦੇਰ ਕਾਫੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੋਟ-ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਏ। ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਸਨੌਬਰ ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਆਈ। ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਹ ਚੁਪਚਾਪ ਸੁਣਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਵੀ ਇਤਨਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਭੈਣੀ, ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਖੋਲ੍ਹੋ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਓ।”

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਬੇਟਾ ਇਜ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੀਏ? ਮੈਂ ਗਰੰਥ ਤੋਰੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਤੂੰ ਜਿਸ ਸਥੇ ਤੋਂ ਚਾਹੇ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈ। ਫੇਰ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਇਕ ਅਥਾਹ ਸਾਗਰ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੋਤਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਵੱਸ਼ ਕੋਈ ਮਾਣਿਕਮੋਤੀ ਲੱਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਸ ਵੇਲੇ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਰ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।”

ਬੱਚੀ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਥੇ ਉਤੇ ਉਹਨੇ ਗਰੰਥ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ —

ਜਨ ਕੀ ਟਹਿਲ ਸੰਭਾਖਨ ਜਨ ਸਿਓ
ਉਠਨ ਬੈਠਨ ਜਨ ਕੇ ਸੰਗਾ
ਜਨ ਚਰ ਰਜ ਮੁਮ ਮਾਥੇ ਲਾਗੀ
ਆਸਾ ਪੂਰਨ ਅਨੰਤ ਤਰੰਗਾ ॥

(ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵੰਡਣੇ, ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਉਠਣਾ ਬੈਠਣਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੈਰਾਂ

ਖਿਆਲ ਆਪੋ ਆਪਣੇ

ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ,
ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਸੀ ਪੀ ਏਅਰ ਦੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹਰ ਮੂੰਹ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਭਾਗੀ ਜੋ ਅਜਾਈ ਚਲੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਜੋ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਗਏ।

ਪੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਭੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜਾਂ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ ਹੁਕਮ-ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਹਨ, ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪੈਰ ਟਿਕ ਜਾਵੇ।

ਕੁਝ ਕਾਮਯਾਬੀ ਭੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਬਣਿਆ ਜਦੋਂ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਫੜੀ। ਦੂਜਾ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਦੇ ਬੰਬ ਭੇਜੇ ਗਏ ਤੇ ਭੇਜੇ ਭੀ ਕੈਨੇਡਾ ਚੋਂ ਗਏ। ਜਾਣੀ ਜੇ ਬਦਨਾਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ — ਨਾਮ-ਖੱਟੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ।

ਕੀ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਝਟਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਨਵਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੈ, ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ) ਦੀਆਂ ਕਮੇਦਾਂ ਕੱਸ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਕ ਹੋਰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਮੁੱਢ ਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਲਾਗਭਾਟ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲ ਕਰ ਦੇਣ ਤੇ ਦੇਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਉਲਝ ਜਾਣ। ਘਰੇਲੀ ਲੜਾਈ ਇਕ ਬੇਲੋੜੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੱਖਣ 'ਚ ਬੈਠਾ ਸ਼ੇਰਾਨ ਮਸਖਰੇ ਹਾਸੇ ਹੱਸੇਗਾ।

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ

ਦੀ ਧੂੜ ਮੂੰਹ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਛੁਹਾਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੀਵਨ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਦੀਆਂ ਅਨੰਤ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਨੌਬਰ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਤਿਆ ਭੈਣ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੁਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਅੰਤਰੀਵ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਖ ਪਿਆ। ਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਅਨੰਦ-ਵਿਭੋਰ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਂਦੇ ਰਹੇ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਤੁਲਸੀ ਝੀਲ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੈਠੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਾਂ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਲੋਡਸਪੀਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੱਜ ਰਿਹਾ।

ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹਾਮੀ — ਬਾਬਾ

ਬਰਨਾਲਾ — ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਪਿਛੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਧਾ ਹੱਥ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਤਹਿਤ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਤਖਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਛਲਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਤੇ ਮਲੂਮ ਲਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਫਰਾਡ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣੇ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਨੀਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਜਲੀਲ ਕਰਨਾ, ਕੀ ਇਹ ਮਲੂਮ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਖਮਾਂ ਉਤੇ ਲੂਣ ਪਾਉਣਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਜੇ ਅਜ ਭੈੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਝ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ (ਇ) ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਦੀ ਤੇ ਵਾਰੰਟ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਥਿਤ ਭਗੋੜੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸਭ ਦੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰਮਤਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਇਸਾਈਆਂ ਸਭ ਨਾਲ ਭਰੋਪਣ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਚੁਕੰਨੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਨੇਤਾ ਬੀਬੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੱਖੋਂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਣ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕਮੁਠ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ।

KINGSGATE INSURANCE

AGENCIES LTD.

104 Kingsgate Mall, 370 East Broadway, Vancouver, B.C.

Phone: 872-7827

CONVENIENT SHOPPING CENTRE LOCATION

FRIENDLY, RELIABLE SERVICE FOR

ALL TYPES OF INSURANCE.

- ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੁਰਾਣੀ ਏਜੰਸੀ
- ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰਵਿਸ
- ਦੋਸਤਾਨਾ ਮਹੌਲ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੋ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਉ।

FAZAL KHAN (Manager)

An Autoplan reminder —

An incorrect rate classification can invalidate your Autoplan insurance. If you drive to or from work or school, your vehicle must be insured in rate class 002 (not 001—pleasure only). Be sure your vehicle is rated in the right classification for its use.

ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ

*ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਇਸ ਵਾਰ ਦੀ ਮੇਰੀ ਬੰਬਈ ਫੇਰੀ ਵੀ ਖੁਬ ਰਹੀ। ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਚਾਰ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਿਪਟਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਫਿਲਮ ਸਿਟੀ, ਨਿਟਰਾਜ ਸਟੂਡੀਓ, ਚੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਫਿਲਮੀ ਬਗ਼ੀਚੇ, ਸੇਠ ਸਟੂਡੀਓ ਤੇ ਰਾਜ ਕਮਲ ਕਲਾ ਮੰਦਰ ਆਦਿ ਵਿਖੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦੀ "ਜੰਗਲੀ ਕਬੂਤਰ" ਸੇਠਨ ਲਾਲ ਕੰਵਰ ਦੀ ਸਵਾਰਥੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਦੀ "ਔਰਤ ਔਰ ਪੱਥਰ," ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਰਾਓ ਦੀ "ਮਾਸਟਰ ਜੀ" ਪੀ. ਬੀ. ਪਿਕਚਰਜ਼ ਦੀ "ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਕਸਮ," ਦਸਾਰੀ ਨਰਾਇਣ ਰਾਓ ਦੀ "ਵਫਾਦਾਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਇਨਡੋਰ ਤੇ ਆਊਟਡੋਰ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਵੇਖਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲੇ

ਧਰਮਿੰਦਰ, ਅਮਜਦ ਖਾਨ, ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਤੇ ਰੇਹਾਨਾ ਸੁਲਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦ ਕਿ ਆਸ਼ਾ-ਚੰਦਰਾ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਤਨੋਜਾ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਆ ਗਏ ਨੇ।" ਜੰਗਲੀ ਕਬੂਤਰ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਸ਼ਬੀ ਕਪੂਰ ਤੇ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਮੁਖ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਮਰਾਠੀ ਦੇ ਇਕ ਚਰਚਿਤ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ "ਰੂਮ ਨੰਬਰ 203" ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਸੈਂਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਪਰਦੇ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ।

ਸੇਠਨ ਲਾਲ ਕੰਵਰ ਨੇ "ਸਵਾਰਥੀ" ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਲਈ ਜਹੂ ਕਿਨਾਰੇ ਇਕ ਬੰਗਲਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਟੂਡੀਓ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਹ ਜਿਹੇ ਬੰਗਲਿਆਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਹਨ। ਫਿਲਮਸਤਾਨ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ "ਮੈਂ ਖਿਲੌਨਾ ਨਹੀਂ" ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਸਿਟੀ 'ਚ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ "ਰਾਖੀ" ਦੇ ਸੈੱਟ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ।

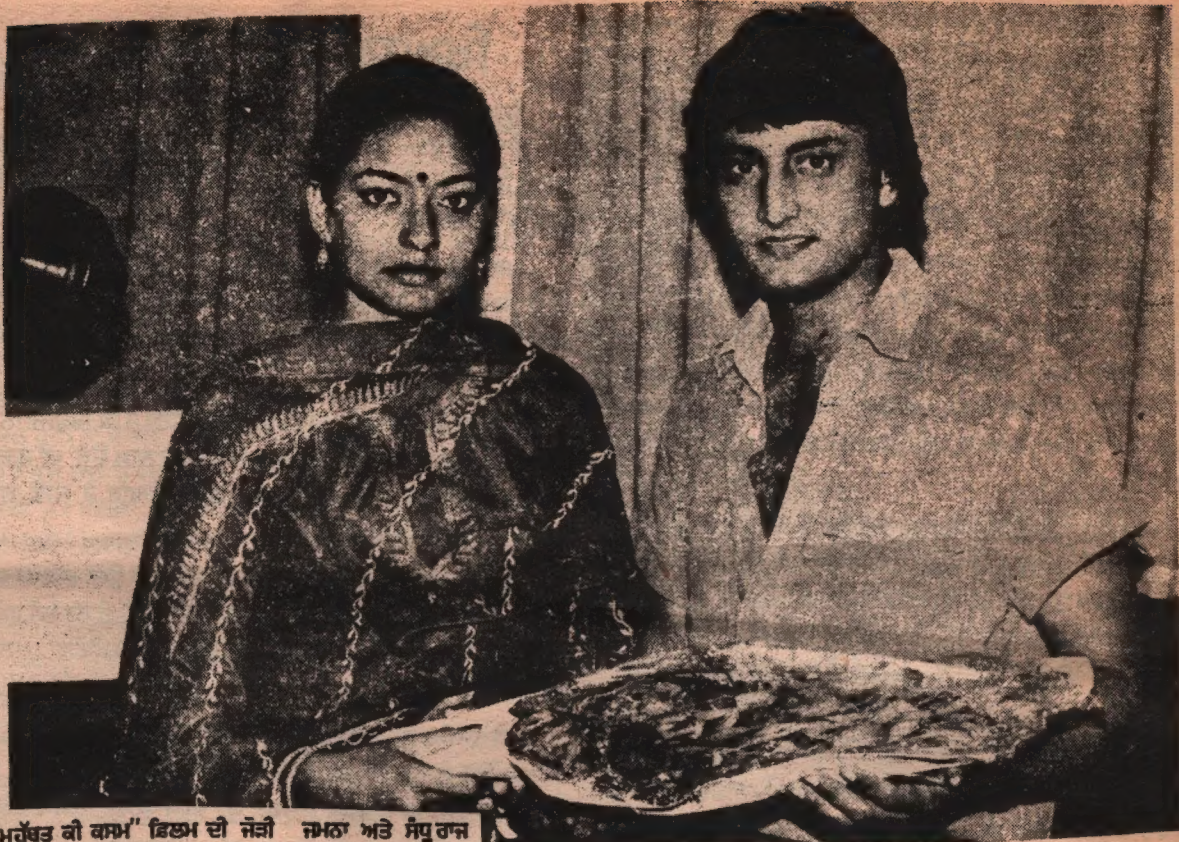
ਮਹਿਬੂਬ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ "ਅਹਿਸਾਨ" ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਵੀਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀਦਾਰ ਹੋਏ। ਉਸ ਕੋਲ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਮਧੁਵਤੀ ਤੇ ਮਨੋਹਰ ਦੀਪਕ ਦੀ ਅਕਾਡਮੀ ਤੋਂ ਨਿਰਤ ਤੇ ਅਭਿਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨਜੀਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਰਾਜ ਸਾਹਿਬ (ਰਾਜ ਕਪੂਰ) ਨੇ "ਰਾਮ ਤੇਰੀ ਗੰਗਾ ਮੇਲੀ" ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜੀਵ ਕਪੂਰ ਦੇ ਆਪੋਜਿਤ ਮੈਨੂੰ ਸਿਲੈਕਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਜੀਵ ਦਾ ਕੱਦ ਮੇਰੇ ਕੱਦ ਨਾਲ ਫੱਥਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਕ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਆਕੇ ਨਿਕਲ ਗਿਆ...।"

ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਕਸਮ

ਪੀ. ਬੀ. ਪਿਕਚਰਜ਼ ਦੀ "ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਕਸਮ" ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਹੈ ਰਮ ਕੁਮਾਰ ਕੇ ਪੱਪੂ ਨੇ।

ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਡਬਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਮਲ ਕਾਂਤ ਦੇ ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੋ ਗਾਣੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਬੀਰ ਕੁਮਾਰ, ਆਸ਼ਾ ਤੌਂਸਲੇ, ਬੈਲੀੰਦਰ ਤੇ ਅਜੀਜ ਮੁੰਨਾ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਕਸਮ 'ਚ ਗੀਰੋ ਹੈ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਸੰਧੂ ਰਾਜ ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੋਲਾ ਆਖਦੇ ਹਾਂ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸੰਧੂ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਫਿਲਮ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸੰਧੂ ਰਾਜ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਐਕਟਿੰਗ ਦਾ ਕੋਰਸ ਆਸ਼ਾ ਚੰਦਰਾ ਕੋਲੋਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਗੀਰੋਇਨ ਹੈ ਜਮਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਨੂਜਾ, ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਖਰਬੇਦਾ, ਇਮਤਿਆਜ਼, ਅਮਜਦ ਖਾਨ ਤੇ ਗੁਰਬਚਨ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹਨ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਤੇ ਅਨੀਤਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਹਿਮਾਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ

"ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਕਸਮ" ਫਿਲਮ ਦੀ ਜੋਤੀ ਜਮਨਾ ਅਤੇ ਸੰਧੂ ਰਾਜ

ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਇਕ ਗਾਣਾ ਸ਼ਬੀਰ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਅਨੁਰਾਧਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ ਟੋਪਾਂ 'ਚ ਖੁਬ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਸੰਦਾਗਰ ਬੇਗਮਪੁਰੀ

ਦਿਲ ਰਾਜ ਕੌਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ

ਫੇਸ ਤਾਰਦੇਓ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ "ਮੇਹਰੂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਲਾ" ਦੇ ਦੋ ਗੀਤ ਦਿਲਰਾਜ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੰਦਾਗਰ ਬੇਗਮਪੁਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਸੰਦਾਗਰ ਨੇ ਹੀ ਤੇ ਧੁਨਾਂ ਵੀ ਉਸੇ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਦ ਕਿ ਸੰਗੀਤਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਐਸ. ਮਦਨ ਨੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਕਰੇ ਕਾਫੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹਨ:

● ਹਾਣੀ ਤੁਰ ਗਏ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ,
ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ,
ਆਲੇ ਟਾਲੇ ਵਕਤ ਲੰਘਾਵਾਂ,
ਸੁਖਾਂ ਸੁਖ ਸੁਖ ਪੀਰ ਧਿਆਵਾਂ
ਸਾਡਾ ਵਿਛੜਿਆ ਮਹਿਰਮ ਯਾਰ।
ਰੱਬਾ.....।

● ਮਨ ਭੋਲੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਭਰਮਾ ਲਿਆ
ਹਿਲਾ ਕੇ ਵੇ ਗੁਮਾਲ ਰੇਸ਼ਮੀ
ਗੀਟੇ ਖੇਡਦੀ ਨੂੰ ਢਾਣੀ 'ਚੋਂ ਉਠਾ ਲਿਆ
ਹਿਲਾ ਕੇ ਵੇ ਗੁਮਾਲ ਰੇਸ਼ਮੀ

ਸੰਦਾਗਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਮੁਖ ਭੂਮਿਕਾ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਅਤੇ ਅਰਪਨਾ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਹੈ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ "ਹਾਂ" ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਜਮਾ, ਸਭ ਰੰਗ, ਜਵਾਂ ਤਰੰਗ ਅਤੇ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਗਾਇਨ ਤੇ ਅਭਿਨੇ ਕਲਾ ਦੇ ਜੋਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਦਾਗਰ ਬੇਗਮਪੁਰੀ ਸਟੇਜਾਂ ਉਪਰ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨਾਲ ਕਈ ਵਰਗਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਣੀ, ਸਕਪੰਚ, ਬਟਵਾਰਾ, ਤੇ ਰੂਪ ਸ਼ਕੀਨਣ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਰੋਲ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਣਖੀਲੀ ਮੁਟਿਆਰ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਲੰਮੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੇਗਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਾਇਨ ਕਲਾ ਅਤੇ ਅਭਿਨੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਇਕੋ ਲੈਵਲ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ।

ਐਡਵਰਟਾਇਜ਼ਮਿੰਟ ਲਈ
ਫੋਨ ਕਰੋ -
ਭਵਖੰਡਨ 324-4381

DO YOU NEED PLUMBING OR
ELECTRICAL SUPPLIES AND SERVICE FOR
NEW HOMES OR FOR RENOVATIONS

WE DO NEW HOME PLUMBING ALSO
CONTACT:

PAUL'S

**PLUMBING &
ELECTRICAL
SUPPLY**

4774 Main Street, (At 32nd.)

Vancouver, B.C.

PH: 872-3118 (Supply)

872-7227 (Service)

"Free customer parking at rear" OPEN SUNDAYS

**TICKETS TO ANYWHERE
GABA TRAVELS**

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ
ਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

6612, MAIN ST.

VANCOUVER, B. C.

PHONE: 324-3336

MANOHAR LAL GABA
GET HELP IN INDIA AT
NUR MAHAL PH: 49
JULLUNDUR PH: 74597
NEW DELHI PH: 44165
JANDIALA (JULLUNDUR)
MOGA (Fareedkot)

(ਪੰਨਾ 10 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ?

ਵੀਹਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤੀਹਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਗਦਰੀ ਸੂਰਮਿਆਂ, ਬੰਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਨਕਲਾਬੀ, ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਲੇ ਅਨੇਕ ਰੈਡੀਕਲ ਤੌਰ ਤੀਹਵਿਆਂ ਦੇ ਅਧ ਤਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਾਇਮ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਾਕਤ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਤੀਹਵਿਆਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਬੇਚੈਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਿਤਦ ਪਏ ਸਨ। ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਕ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਸਨ। 1937 ਵਿਚ ਚੁਣੀ ਗਈ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇ ਛੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੋਈ ਘਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਐਲਾਨੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਿੱਖ ਸਿੰਘ ਜੋ 1938 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੀ। ਐਪਰ ਪਰੇਲਤਾਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲਗੀਆਂ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਏਨਾ ਜ਼ੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਟੁਟ ਗਈ, ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਧਾਰੀ ਤੇ ਸੁਦ ਖੋਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜੀ ਪਾੜੇ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਲੜਾਕੂ ਨਸਲ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ ਗੈਰ ਲੜਾਕੂ ਨਸਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਅਤੇ ਜਗੀਰੂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਸਿੱਖ ਜਨਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦੀਆਂ ਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਜੋ ਅਜਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਪਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਤਾ। ਸਾਡੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਦਾਅਪੇਚ ਦੀ ਲਾਈਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ, ਜੋ ਇਹ ਚੇਤਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜੇਹੇ ਖਤਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾ ਵਰਤੇ, ਮੋਕਾਪ੍ਰਸਤ ਕੁਰਾਹਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ।

ਐਪਰ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਜਗੀਰੂ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਮੁਹਰੇ ਆਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜਨਸਮੂਹ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਭਾਵ ਦੀ ਸਟ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਉਪਨੇ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਪੱਖੀ ਅਕਾਲੀ, ਰੈਡੀਕਲ ਬਣੀ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਲਾਮਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕੇ, ਐਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਢੂੰਘਾ ਪਰਭਾਵ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲੈਂਡਲਾਰਡ-ਪ੍ਰਜੀਪਤੀ ਜਮਾਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਕਾਬਜ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਨਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਜਵਾ-ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਰਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜਦ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਪੱਖੀ ਵਤੀਰਾ ਜ਼ੋਰ ਵਧਨ ਲੱਗਿਆ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਤੱਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਸਮੂਹ ਨੂੰ ਜਾਗਰਤ

ਸਮਤਾ — ਮਾਸਿਕ

—ਸੰਪਾਦਕ 'ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ)
SAMTA, 13852-93A AVE., SURREY, B.C.
CANADA, V3V 6L9

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਹੀ ਹਾਲਾਤ ਜਾਨਣ ਲਈ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਸਮਤਾ ਮਾਸਿਕ ਪੜ੍ਹੋ।

Name (ਨਾਮ) _____

Ph. No. (ਫੋਨ) _____

Address (ਸਿਰਨਾਵਾਂ) _____

Postal Code (ZIP) _____

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸਮਤਾ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ। ਇਸਦਾ ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ \$15.00 ਭੇਜ ਰਿਹਾ/ਰਹੀ ਹਾਂ।

PLEASE MAKE YOUR CHEQUE PAYABLE TO:
'SAMTA'

Cheque (ਚੈੱਕ) ☐ Cash (ਨਕਦ) ☐

ਕੀਤਾ, ਐਪਰ ਕਿਉਂਜੋ ਉਹ ਅਜੇ ਕੌਮੀ ਅਜਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅੰਗ ਹੀ ਸਨ, ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਗੇ ਨਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਧਾਰਮਿਕ ਰੂੜੀਵਾਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਦਕਾ ਜਗੀਰਦਾਰ ਜਮਾਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਘੁਸਪੈਠ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦਾ ਪਰਭਾਵ 1947 'ਚ, ਵਿਰੁੱਧ ਫਸਾਦਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ, ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਖੇਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਪੱਖੀ ਖੇਡ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ, ਯੂਨੀਨਿਸਟਾਂ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ, ਅਕਾਲੀ ਤਾਕਤਵਰ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪਰਧਾਨ ਰਾਜ ਸੀ, ਸਨਅਤ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਸਾਰਥਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀਪ ਹੋਈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਥੋੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫੋਟੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਵਿਚ ਲਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਂਤ 'ਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਕਪੜੇ ਦੇ, ਦੋ ਖੰਡ ਦੇ ਅਤੇ ਦੋ ਸੀਮੇਂਟ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਉਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੀ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਰਖਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਚੋਖਾ ਹਿੱਸਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਅਕਰਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਕੌਮ ਵਾਸਤੇ ਚੋਖੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਂਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਐਪਰ ਕਿਸਾਨ ਜਨ-ਸਮੂਹ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਬੁਰਜਵਾ ਅਤੇ ਜਗੀਰੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਭਾਵ ਹੇਠ ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਇਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੀ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਹਰੀਜਨ ਸਨ, ਗੈਰ-ਜਥੇਬੰਦ ਹੀ ਰਹੇ। (ਚਲਦਾ)

**GESTETNER OFFSET
210 FOR SALE**
\$2500.00. ONLY ONE OWNER.
EXCELLENT CONDITION.
CALL:
JANET 522-7911

**ਕੈਨੇਡੀਅਨ
ਹੈਂਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਬੋਧ (ਰਚਿਤ ਗਿਆਨੀ
ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ)**

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਜੀਓ!
ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਅਨੋਖਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਬੋਧ ਅਗਸਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਤੇ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਸੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹੋਵੇਗਾ। Donation ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਪੀ 2 ਡਾਲਰ ਨੀਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਰਡਰ 31 ਜੁਲਾਈ 1985 ਤਕ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਆਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ

Recording Secretary
Tersampal Singh Minhas
431 Lewis Drive
Gurdwara Sahib Quesnel B.C.
V2J 1K4
P.O.BOX 3840

**ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਮੁਢ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸੋ!**

ਚਿੱਠ ਨੰਬਰ _____
ਪੁਰਾਣਾ ਪਤਾ _____

ਨਵਾਂ ਪਤਾ ਸਟਰੀਟ/ਐਵੇਨਿਊ _____
ਟਾਊਨ _____
ਸਟੇਟ _____
ਪੋਸਟਲ ਕੋਡ _____
ਫੋਨ ਨੰਬਰ _____

**'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ
ਚੰਦੇ ਦਾ ਫਾਰਮ
SUBSCRIPTION FORM**

To
The Canada Darpan
P.O.Box. 67344, STN. 'O'
VANCOUVER, B.C.
CANADA V5W 3T1
Phone (604) 321-6360

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as
my Subscription for the year(s)..... I may be
sent the newspaper at the following address :
Name.....
Address.....
City.....
Province.....
Postal code.....
PHONE.

One Year20 dollars
Two Year35 dollars
Three year50 dollars
Life membership.....200 dollars
ASIA.....80 dollars(a year)
U.S.A.25 dollars(a year)
Europe80 dollars(a year)
Africa80 dollars(a year)

BUYING & SELLING

Farms—Home—Lots

& Commercial Properties

BEST CHOICE REALTY LTD.

1331 Kingsway, Vancouver, B.C. V5V 3E3

(24 HRS) PHONE: 877-1138

Bus. 877-1138

Pager 667-0868

KULDIP [KAL] RANGHI

RES: 278-8320

JOHAL'S COLLISION Ltd.

- ਪੂਰੀ ਬਾਡੀ ਦਾ ਕੰਮ
- ਮਾਡਰਨ ਵਰੇਮਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ
- ਮਾਡਰਨ ਕੁਆਲਿਟੀ ਪੇਂਟਿੰਗ
- ICBC ਦੇ ਕਲੇਮ ਜਲਦੀ ਹੋਂਡਲ
- ਮੁਢਤ ਐਸਟੀਮੇਟ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਲੇਮਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ ਤੇ

ALL TYPES OF
BODY REPAIRS

— FREE ESTIMATES —

ALL WORK CONDITIONALLY GUARANTEED

• CARS

Balbir or Paul

Ph. 591-8151

• TRUCKS

12051 - 86th Ave. SURREY

GREYFRIARS REALTY LTD.

15290 Fraser Highway Surrey, B.C. V3R 3PU

Ph. (604) 588-0131

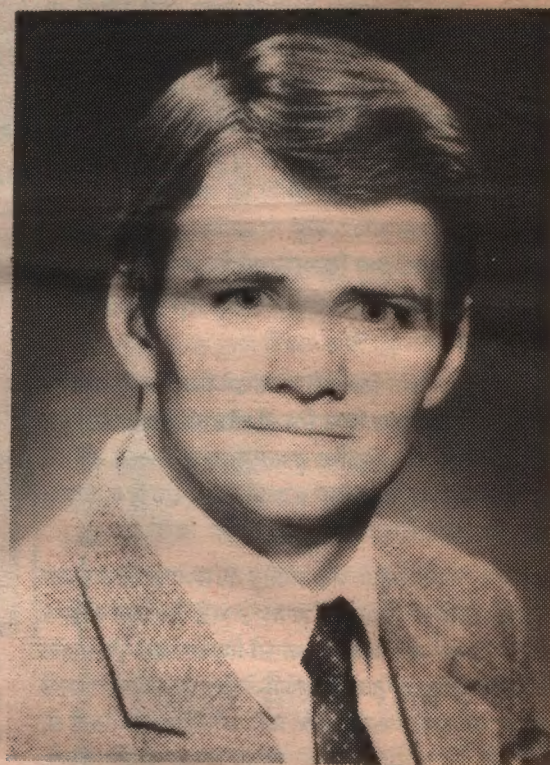
BRAD'S CORNER

Surinder[Suzie] Ahuja
Res. 581-6546
Off. 588-0131
Direct Pager 735-6616

RUSTIC \$79,000
PIONEER HOME
 Beautifully Restored 3 BDRM 2 storey Home. 1800 sq. ft. in central Surrey. If newer homes are not for you, check this out. Call **BRAD VOLLANS O. 588-0131, H. 588-8778**

Brad Vollans
Res. 588-8778
Off. 588-0131
Direct Pager 735-5652

WHY RENT?

The following homes can all be purchased for \$5,000 down

\$98,900 LANGLEY
1900 SQ. FT. BACK SPLIT
 This prestigious home is located in one of Langley's finest areas and features 4 bdrms and a large finished lot. For viewing, pls. call **BRAD VOLLANS 588-0131**

\$2500 DOWN
 3 bdrm + view, lovely view property. Why rent. Pmts. of \$350 per month. This home must be seen. Call **BRAD VOLLANS 588-0131**

3 BDRM BSMT (SURREY)
 Legal ste down

\$104,900
OPEN HOUSE
 Price slashed on this beautiful 4 level split in one of Surrey's best subdiv. Over 2000 sq. ft. of space. Home to be held Open for viewing Mon. July 1 from 1-4. Call **BRAD VOLLANS 588-0131**

3 BDRM BSMT (SURREY)
 Plus Suite

ਘਰ ਖ਼ੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਘਰ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ
 ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ।
 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

Sunil Ahuja

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

SUNIL AHUJA

representative

- ☐ Life Insurance
- ☐ Mortgage Insurance
- ☐ Children's Educational Plans
- ☐ R R S P

Bus. 685-9335
Res. 581-6546

320, 815 West Hasting St.
 VANCOUVER, B.C. V6C 2W1